

„Mindig otthon érzem magam a szószéken – vagy úgy is mondhatnám, a szószéken érzem magam igazán otthon.”
► Ünnepi beszélgetés
D. Keveházi Lászlóval – 3. oldal

„Leginkább a gyülekezeti irat- és levéltárak vannak veszélyben. Az elnéptelenedő gyülekezetek üressé vált parókiáin őrizetlenül maradt iratokat penészi, egér, szétiszorítás, pusztulás fenyegeti.”
► Egyházi gyűjtemények védelme – 5. oldal

„Azzal nagy titkosan levette a pokol-vasát a mérleg alul, s jól megtézte a lisztet a szegény asszonynak.”
► Az elfelejtett arc – 9. oldal

„Az SZDSZ nem az alpnormatívát, hanem a kiegészítő normatívát kifogásolja, az egyházak pedig kétségbeesetten védik intézményeiket. Úgy vélem, nem a lényegről szól a vita.”
► Önfenntartó egyház?! – 11. oldal

A Luther Kiadó adventi könyvvására ► 6–7. oldal
Események, hangulatok, várakozások ► 3. oldal
Konferencia a rákos gyermekek lelkipozíciójáról ► 4. oldal
Nyolcvan éves a Theológiai Szemle ► 4. oldal
Tudnivalók a jövő évi országos hittan- és bábvversenyéről ► 8. oldal

SEMPER REFORMANDA

„... aki e Királyt erős hittel befogadja, biztos van. Nem fél se büntőtől, se haláltól, mert nem kétli, sőt jól tudja, hogy az ő Királya Úr életben, halálon, bűnön, mennyországban – mindenben. Lám, ilyen nagy dolgot rejt e csekély ige: Imhol jó Királyod. Ilyen felséges javakat hoz ez a szegény, lenézett Király. Mindezt az ész nem látja, a természeti ember se éri föl – csak a hit egyedül.”

► Luther Márton: Jer, örvendjünk, keresztyének! (Szabó József fordítása)

Újra advent

A címben megfogalmazott gondolat önmagában talán nem sokat mond, de mindjárt érdekessé válik, ha így mondjuk: új advent van. Adventkor szeretünk visszafelé nézni. Emlékek, nosztalgia... Boldog gyermekkor.

Az újhoz való viszonyunk amúgy is elég különös. Azt gondoljuk, hogy az egyházi esztendő nem más, mint ismétlődés, körforgás. De ez tévedés. Isten minden évben nemcsak adventet, hanem új adventet készít számunkra. Mert minden esztendőben más adventre van szükségünk.

Alapvető kérdés, hogy vállaljuk-e az újat. Például új embereket, új környezetet. Új terheket, új próbákat, új nehézségeket. A legtöbb ember bizalmatlanul fogadja az újat; jó példa erre a lábmosás története. Jézus megmossa a tanítványok lábát, és Péter tiltakozik ez ellen. Megjedd az újtól, a szokatlantól.

Az egyházi életből is sokszor hiányzik az új. Tudjuk, hogy a világ „muzeálisnak” tart minket. Ez nem baj. De az baj, ha mi is muzeálisnak érezzük magunkat.

Advent legmélyebb értelmét János evangéliuma alapján érthetjük meg: „A szél arra fúj, amerre akar...” (3,8) Az egyház erejének titka az új. És mi ez az új? Az új az, amikor a Lélek szelei fújni kezdenek. Ezt az újat kell megéreznünk a mostani egyházi esztendő kezdetén is. Egyéni, családi és egyházi szinten is sok új dolog történik, és ez sokszor riasztó vagy terhes lehet.

Már idéztük Schäfer képét, amelyen Jézus ül szemben Nikodémussal. Hajnalodik. Jézus a Lélekről beszél – Nikodémus kételkedik. De a képen látni, hogy az ablakon a szél meglibbentti a függönyt.

Mit mond ez a kép a mai adventben nekünk? Azt, hogy a Lélek tud új adventet, új erőt, tartalmat, üzenetet adni ma is. Mert a függöny meglibbenése azt jelenti: Isten Léleke munkába kezd. Ha pedig a Lélek munkálkodik, azt is tapasztaljuk, hogy például minden reggel új erővel szólít meg az olvasott ige. Egy ismert bibliai mondat is meg tud döbbeneni vagy éppen meg tud vigasztalni, le tud csendesíteni – az újdonság erejével szólít meg. Felfedezhetem az újat abban, hogy amikor hétről hétre meggyújtok egy újabb gyertyát az adventi koszorún, az nem csupán egy szép szokás, hanem komoly mondanivalója van.

Ahogy erősödik a gyertyák fénye, úgy kell egyre növekednie a világosságunk ebben a Jézus közénk jövetelére váró sötét világban is, hogy megértsük advent igazi üzenetét: *eljön*. Értünk és hozzánk jön el a világ világossága, hogy valóban új adventünk lehessen.

■ GÁNC S ALADÁR

Elfogadták a költségvetés-előirányzatot

Ülésezett az Országos Presbitérium

► A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában ülésezett november 18-án az Országos Presbitérium (OP). Egyházunk végrehajtó szerve tanácskozásának fontos napirendi pontját képezte a 2006. évi költség-előirányzat elfogadása. A megbeszélésen ezenkívül oktatási kérdésekről, az országos járulék emeléséről, valamint a hittudományi egyetemünkön indítandó kántor szakról esett szó. A testület tagjai megvitatták továbbá Ittész János püspöknek a 2006. évi általános tisztújításra, közelebbről az elnök-püspöki tisztre vonatkozó kérését is.

Az elhívás, a vezetés és az őrzés voltak november 18-án az Útmutató aznapi igéjének, Ézs 42,6-nak a „kulcsszavai”. Ezekre a fogalmakra hívta fel a figyelmet, és Isten őrzését, áldását kérte a presbitérium munkájára nyitóáhitatában Gáncs Péter püspök.

A presbitérium őszi ülésén elsőként a jövő esztendőre előirányzott összegeket tekintették át. Hafenschér Károly, az Országos Egyházi Iroda igazgatója ismertette a költségvetés tervezésének alapelveit. Csorba Gábor gazdasági osztályvezető kiemelte, hogy alapvető cél a takarékos gazdálkodás. Az ülésen a tervezet azzal a megjegyzéssel hagyták jóvá, hogy a tartalékalapot zárólva a kérdésre tavasszal még egyszer visszatérnek majd. Az or-

szágos járulék ötven százalékos emelését a testület egyhangúlag elfogadta.

A költségvetés vonatkozásában esett szó az alapítandó Protestáns Kollégiumról is. Hafenschér Károly elmondta, hogy az épületet a vagyonkezelő, a Magyar Protestáns Tanulmányi Alapítvány bocsátotta a Magyarországi Evangélikus Egyház és a Magyarországi Református Egyház rendelkezésére, kollégiumi célokra. A két felekezet közös célja egy, a magyar protestáns hagyományokat őrző szellemi műhely létrehozása.

Az egyházi iskolákat érintő kérdésekről az oktatási osztály vezetője, Mihályi Zoltánné számolt be. Az Országos Presbitérium engedélyezte az országos fenn tartású oktatási intézmények maximális

A SZERZŐ FELVÉTELE

tanulói létszámának húsz százalékkal történő emelését. A testület a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium igazgatótanácsába Győri Gábor esperest delegálta. Elfogadták továbbá az iskola alapítványának alapító okiratában végrehajtott, a kuratóriumot érintő módosításokat. Az OP tudomásul vette, hogy a Budapest-Deák Téri Evangélikus Gimnázium-

ban az igazgatótanácsnak a tantestület által választott új tagja Fazakas Andrea lett.

Az Országos Presbitérium egyetértett azzal az előterjesztési javaslattal, hogy a soproni Berzsényi Dániel Evangélikus Gimnázium (Liceum) és Kollégium alapításának négyezötvenedik évfordulója olyan eseménnyé legyen, amelyről 2006-ban, a jubileum évében országos szinten emlékeznek meg. Megállapodás született arról, hogy e célból emlékbizottságot hoznak létre.

Az oktatás témakörét a későbbiekben érintette dr. Szabó Lajos, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora is, aki a kántor szak elindításának tervét ismertette. A háromszetendőre tervezett szak létrejöttét a testület egyhangúlag támogatta.

Az előre meghatározott napirend része volt Ittész püspök kérésének meghallgatása is. A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkes vezetője elmondta, hogy D. Szabik Imre nyugalomba vonulása után a választási ciklusból hátralévő, azaz a 2006 márciusa és decembere közötti átmeneti időszakban kész arra, hogy betöltse a megüresedő elnök-püspöki tisztet. E munkájának hatékonyabb végzése érdekében kérte, hogy az Országos Közgyűlés tavasszal tartson a személyét érintő bizalmi szavazást. A törvény értelmében ehhez azonban az Országos Presbitérium jóváhagyása szükséges. Az OP hosszas vita után – tíz igen, öt nem szavazattal, három tartózkodás mellett – hozzájárult a bizalmi szavazás megtartásához.

■ G. Zs.

Elkészült – megérkezett – lehetőségként ajánljuk:

Evangelikus istentisztelet – Liturgikus könyv

Minden gyülekezethez megérkezett a napokban – püspökeink ajánlásával – a tíz éve készülő *Evangelikus istentisztelet – Liturgikus könyv*. Egyházunk szolgálatát, liturgikus életét, igében való elmélyülését gazdagítani kívánó alternatív istentiszteleti rendtartásunkat azzal a reménységgel bocsátjuk útjára, hogy áldás fakadhat belőle. Lehetőség nyílik felfedezésére, arra, hogy tanuljunk belőle, és gyakorlása által megismerjük az evangélikus keresztény istentisztelet mélységét, titkait, ajándékait. Lehetőség van a javításra is, hiszen a most megjelent „nullverzió” – próba és korrigálás után – egy év múlva, 2006 adventjére nyeri el végleges formáját. A liturgikus könyv teljes anyaga megtalálható egyházunk honlapján (www.lutheran.hu). Megérkezett – hirdetjük advent idején. Hisszük, hogy az új kötet is eszköze lehet annak, hogy általa és benne hozzánk is elérkezzék az adventi Úr.

Beszélgetés a püspökjelöltekkel

Két helyszínen is találkozhattak az Északi Evangélikus Egyházkerület püspökjelöltséivel az érdeklődők: november 16-án a budahegyvidéki, november 17-én pedig a nyíregyházi gyülekezet látta vendégül Bence Imrét, dr. Fabiny Tamást és Széll Bulcsút. Ezt követően a kerület gyülekezetei az előírt időpontokban döntenek a püspök személyét illetően.

É L Ő V Í Z

Ígéret

Tabi László humorista egyik karcolatában két férfi beszélget. Az egyikük rég nem látott ismerőse kérdésére elmeséli, hogy harminc évvel ezelőtt szerelmes volt egy lányba, és legtöbbször a budapesti Vajdahunyd vára mögötti padon randevúztak. Am a lánynak volt egy nagy hibája: hiába ígerte meg, akár fogadkozva is, soha nem tudott pontosan odaérni, ha egyáltalán elment a megbeszélt randira. És ez így ment jó darabig.

Egy nap a fiatallembert megunta ezt az állapotot, és kétségbeesésében kifakadt. Azt mondta a lánynak, hogy még azt sem bánja, ha harminc év múlva, január 15-én délután négykor találkoznak, de azt kéri, hogy pontosan érkezzen, mert ő már nem bírja az állandó várakozást. A lány sértődötten rábólintott a dátumra, majd faképnél hagyta udvarlóját. Ezzel egyúttal vége is lett a szerelemnek.

A fiú eleinte még hallott egy s mást a lány felől; értesült házasságairól, világ körüli útjáról még képeslapot is kapott, de az utóbbi huszonöt évben semmit sem tudott róla. Mígnem – a mostani beszélgetés előtti napon – az immár középkorúvá érett egykori udvarló délután négy óra elment a Vajdahunyd vára mögötti padhoz, és várt.

Ismerőse elképedve nézett rá:

– Harminc év után képes volt ezt megtenni?!

– Mit tehettem volna? – hangzott a válasz. – Jólánka nem mondta le a randevút, én meg nyilván tartottam a dátumot.

Minden új naptárjába bevezette ezt az időpontot. Úgy gondolta, hogy ha már a lányt a pontosságáról oktatta ki annak idején, illő, hogy ő is az legyen. Mert hát az hogy nézett volna ki, hogy a lány – betartva ígéretét – pontosan érkezik a harminc évvel korábban megbeszélt találkozóóra, és pont a hívó fél nincs ott?!

Az ismerős izgatottan várta a történet végét. Mint kiderült, semmi sem változott: a lány nem ment el a randevúra, csak egy cédulát küldött a boyvállalattal, hogy nem jöhet, mert fodrászhoz kell mennie.

Ez a történet kicsit olyan, mintha rólunk szólna – Isten is állandóan „randevúra” hív minket. Újabb és újabb időpontokat, lehetőségeket kínál, amelyekre mi sokszor csak automatikusan rábólintunk. Pedig már akkor tudjuk, hogy úgysem fogunk tíz perccel előbb felkelni azért, hogy a nevében kezdjük a napunkat; úgy csak az istentisztelet közepére fogunk odaérni, mert hagyunk elmenni egy buszt vagy egy metrót, és hogy a bibliáórára már el sem megyünk, hiszen abban az időpontban feltétlenül el kell intéznünk egy roppantul használatlan ügyet.

A kacér nő viselkedik így, aki csak játszik a másik emberrel – nem tisztelve sem őt, sem az érzelmeit. Pedig Isten nagyon szeret minket, újból és újból „ott vár a padon”. Mert nem adja fel. Mert szeretetében még Fiát is megígerte nekünk és értünk. Minden adventi vasárnapnál újra beírja naptárába a közeledő dátumot, és arra bizton számíthatunk, hogy akkor ő várni is fog ránk. Tőlünk függ, hogy elfogadjuk-e a meghívót, vagy inkább – jelképesen – küldünk egy cédulát *halaszthatatlan* dolgnakra hivatozva.

■ BODA ZSUZSA

SZIKSZAI BÉNI

Valaki vár

Egyre gyakrabban szorítja szívemet a kérdés: Meddig mehetek még? Mögöttem tízesekkel mérem az időt, előttem csak évekre futja már. A másik sarkon tán valaki vár. Minden eszközzel küzdök a máért, s szorítva fut a holnap felém. Az idől késő délutánra jár, és valahol valaki vár. Kitarja éltem másik kapuját. Ahogy az elsőn magam léptem át, itt is magamra maradok. De Valaki vár, s értem átszegtet karjaiba zárt.

ADVENT ELSŐ VASÁRNAPJA – Mt 21,1–9

Nem figyel rá senki

A VASÁRNAP IGÉJE

A borsarukba bújtatott lábak halk toppanásokkal ballagtak a poros utcán. Senki sehol. A forró nap elől mindenki behúzódtott a hűvösebb falak közé. A számár hirtelen felkapta a fejét, ahogy meglátta vagy inkább megérezte a két idegent. Tett néhány ellenkező mozdulatot, amikor a kötőfékjét eloldották. Az idősebb férfi erősen tartotta a szíjat. Elindultak lefelé az utcán. A csikó ment az anyja mellett. A fiatalabb férfi, inkább fiú, jédezve fordult minduntalan hátra. Ki kiált majd utánuk? Kész volt ugyan a válasz – az Úrnak van szüksége rájuk –, de nem nagyon akarta kipróbálni, hogy hatnak-e majd a tulajdonosra ezek a szavak. De nem kiáltott senki utánuk. Ők pedig mentek. A négy alak – a két férfi és a két számár – egyetlen árnyékként ment a napsütésben. Nem figyelt rájuk senki.

József felpakolt mindent a számárra. Tudta, hogy keserves út áll előttük, mire Názáretből Jeruzsálembé érnek. Végül már csak a felesége maradt. Ő nehezen mozgott, hasa már fullasztó teherre nőtt. Mégsem panaszkodott. „Mintha nem is ezen a földön járna” – gondolta a férfi. Felsőgátte asszonyát az állat hátára. „Ütközben fog megszületni” – gondolta keservesen. Elindultak az utcán lefelé. A paták halkán dobogtak. A borsarukba bújtatott lábak engedelmesen mentek a kijelölt úton. Nem figyelt rájuk senki.

Az Aranykapu nyitva állt. Évente kétszer nyitották ki. Ezek közül az egyik ép-

pen ez a nap volt. Ilyenkor több száz zarándok haladt itt át. Jézus a számárra figyelt. Megértik-e, mit szeretne üzenni? Megérti-e a nép, hogy nem politizálni kell, hanem a boldogtalanság áradását kell megfékezni? Megértik-e a papok, hogy nem hatalom kell, hanem Isten, Isten...? Megértik-e a politikusok, hogy Isten nélkül nincs emberség? Mindezt ennek a számárnak kell kihirdetnie. Most ez a számár Zakariás próféta. Neki kell beszélnie a béke fejedelméről. Körülötte ágak lengtek. Emberek ruhájakat az útra terítették. Zsoltárokat énekeltek. Jézus felnézett. Mosolygott. Ő is énekelte a zsoltárt. Borsarukba bújtatott lábán hirtelen előre megérezte a kegyetlen szög döfését. Az utca kövén a paták ritmust doboltak. Jézus halkán énekel, mintha nem is ezen a földön járna. Engedelmesen ment a kijelölt úton. Nem figyelt rá senki.

József harmadszor is megdőngette az ócska faajtót. Félt, hogy kétségbeesésben kidönti. Most már biztos, hogy nem fogadják be őket. Pedig Mária fel-felsikkantott a percenként jövő fájásoktól. József idővel tudott volna a tehetetlenségéről, a megaláztatásoktól, amelyek ezen a napon érték. „Így érkezik meg Is-

ten küldötte? Ilyen kitasztatott? Ilyen elveszettek? Én meg csak cipelem ezt a kint, mintha én lennék Isten számara. Eloldozott, rám tette a terhét, én meg cipelem némán a kijelölt úton.”

Az ajtó végre kitárult. Szakállas fiatalember állt előttük. Az istállóba vezette őket. Leterítette felsőruháját a földre. Ágakat vagdalt egy fáról, kis paravánt készített. Közben egy zsoldár dallamát dúdolgatta. Távol az utca zajától, a politizálástól tébolyult városból. Mária testén végigvágott a kín. Nem figyelt rájuk senki.

A főpapok megkapták azt, amit szeretek volna. A politikusok kiélgűltek a vértől. A sírók szíve kitárlhatott a gyász felé. A nép eleget röhögött már. Most mind elmentek a templomba, a nagy jeruzsálemi templomba, hogy dicsőséges külsőségek között élénkegyek a maguk zsoltárait, a maguk számító imáit eldarálják, a maguk mocskos életét beարnyozzák. Csak ő maradt ott még. Látta távolról anyját, egy-két ismerőst, katonákat, de szinte már nem is ezen a földön jártak a gondolatai. Hirtelen mégis eszébe jutott: hol lehet a számár? És hol lehet a békesség? Aztán megértette. Őt a számár hozta ebbe a városba. Ő pedig Isten békéjét hozta ebbe a városba. Halkan ezt mondta: „Elvégeztetett!” A katonák éppen borsaruját sorsolták ki maguk között. Nem figyelt rá senki.

A szép bőrcipőbe bújtatott lábak kopogva mennek felfelé az utcán. A kabá-

ten fennmaradnak, hiszen a templomban akár hűvös is lehet. Az autót gondosan be kell zárni, ki tudja, kik mászkálnak ilyenkor errefelé, és sajnos még ilyenkor is csak ezen a földön járunk. A templomkapuban álló koldusok is olyan kellemetlenek... Nyitva van az Aranykapu! – Mintha valami reklámban hallottam volna ezt. Milyen szép az idén az adventi koszorú! Végre vásároltak egy rendeset. No nézd, egész ügyes ez a kis betlehemes! József milyen vigan lépdel a számár előtt, Mária is olyan szép. Igazi szép ünnep ígérkezik. Ülünk ide, a helyünkre mások ültek. Nem baj, még ez is belefér.

Csak a lelkelem ne vágna végig az a nyomorult félelem. Csak ne érezném folyton, hogy zárt ajtókat mögött vagyok. Csak ne hallanám folyton annak a községes számárnak a patáit, ahogy dobogva jön lefelé az utcámon. És ne hallanám folyton a borsarukba bújtatott lábak halk toppanását. És ne hallanám folyton a nyomorult zsoltározásom mögött az ő fájdalmasan halk énekét. Mert az az érzésem, hogy figyel rám. Hogy észrevett. Hogy elvégzett valamit bennem. Mert az az érzésem, hogy indulnom kell valamiféle kijelölt úton.

■ KOCZOR TAMÁS

Valami dobog az úton. Valaki lép felém. Bezárom az ajtókat, de tudom, hogy nem lehet más, csak te, Uram. Közel jöttél hozzám, mert észrevettél, számon tartasz, tudod, mit hordozok. Engedd ajtómat sarkig tárni! Ámen.

Oratio œcumenica

Szeretõ Istenünk! Jelenléted nyomait keressük, érkezésed várjuk, amikor szembesülünk mindennapjaink hiányaival és saját gyengeségeinkkel.

Siess egyházad segítségére, amikor a jövő miatti aggodalom uralkodik el rajtunk, amikor szeretetlenség és széthúzás miatt szenvednek gyülekezeink. Ébressz bennünk irántad való bizalmat, hogy egymást is el tudjuk fogadni, és hogy közösségeink megújulva ünnepelhessék Jézus születését. Erkezéssed várjuk, Istenünk.

Siess segítségünkre, amikor a természet erõi fölénk kerekednek. Légy segítségére azoknak, akiket a hideg az utcán ér, akiknek a házat elvitte a víz, a szél. Mutass nekünk is utat, miként állhatunk a nélkülözõk mellé. Erkezéssed várjuk, Istenünk.

Siess azok segítségére, akik gyászolnak, akik elvesztettek valakit vagy valamit, aki vagy ami fontos

volt a számukra. Hadd lássák meg, hogy bármi történi is velük, a te szeretetedtõl semmi el nem választhat minket, embereket. Vigasztald és bátorítsd õket, adj nekik jövõképet és reményteli szívét. Erkezéssed várjuk, Istenünk.

Siess azok segítségére, akik úgy érzik, hogy a társadalom peremére szorultak, és nincs esélyük arra, hogy jobb életük, munkájuk legyen, hogy beilleszkedhessenek. Ébressz felelõsséget mindannyiunkban, akik kicsiben vagy nagyban változtathatunk a helyzetükön. Add, hogy megkülönböztetés és félelem nélkül forduljunk embertársaink felé, hogy az erõszak helyett a nyitottság és a megértés nyelvért beszéljük még akkor is, ha könnyebb lenne visszaütni. Erkezéssed várjuk, Istenünk.

Siess a családok segítségére! Légy a társakkal, szülõkkel, gyerekekkel és nagyszülõkkel, hogy az idej advent

az újra egymásra találás idõszaka lehessen; hogy idõt és figyelmet is ajándékozunk egymásnak, ne csak tárgyakat, és hogy együtt közelebb kerülhessünk hozzád is, amikor gyertyát gyújtunk esténként. Adj erõt megoldani a konfliktusokat, megbocsátani egymásnak és újratanulni a szeretetet, ha szükséges. Erkezéssed várjuk, Istenünk.

Siess mindannyiunk segítségére, hiszen még ha mindenünk meg is van, és boldognak is érezzük magunkat, könnyen elveszthetünk mindent egyik perccrõl a másikra. Órizd egészségünket, mélyítsd a hitünket, ébressz bennünk hálát mindenért, amit kaptunk tõled és szeretteinktõl. Adj nekünk engedelmes és téged keresõ szívét, hogy ne csak várjunk téged, hanem jöttõdnek örüljen is tudjunk; hogy jelenlétben megmaradjunk egész életünkben és az örökkévalóságban is. Ámen.

Megérkezett az új liturgikus könyv

2005 advent első vasárnapján új liturgikus könyvet vehetünk a kezünkbe. Megjelenése örvendentes, használata lehetőség minden lelkész és gyülekezet számára.

Mint minden újjal, ezzel az új istentiszteleti rendet bemutató könyvvel is meg kell ismerkednünk. Megjelenése mögött tíz év szorgalmas munkája, közös imádkozás, elmélyült teológiai kutatás és az istentiszteleti élet megújulásának reménye rejtõzlik.

Ha új kiadvány érkezik hozzánk, elsõször a tartalomjegyzéknek ütjük fel. Tegyük így most is, és kísérjük figyelemmel, hogy miben új a megjelent liturgikus könyv!

Az *Evangelikus istentisztelet – Liturgikus könyv* nagy hangsúlyt helyez a szolgálattevõk imádságos felkészülésére, és gazdag választékban kínál kezdõ- és zárófóhászokat az istentiszteletet végzõk számára.

Egységes az új ajánlott rend abban, hogy a négyféle istentiszteleti forma azonos vázra épül fel, alkalmazza az egyház korábbi tradícióját, ugyanakkor megfelel a reformátori elvek hagyományának. A négy rend közül bizonyára az énekesvers a legismertebb, de ennek is vannak olyan változásai, amelyeknek

értelmét és szépségét, belsõ logikáját és teológiai üzenetét ismertté kell tenni híveink elõtt.

Három változás szembetûnõ lehet. 1. Az istentisztelet gyónással kezdõdik, hiszen Isten színe elé vétkeink megvallásával léphetünk. 2. A hitvallás mindig az ígehirdetés után hangzik, válaszként a hallott és elfogadott isteni ígére. 3. Ha a gyülekezet az istentiszteleten az úrvacsorát is ünnepli, akkor ez mindig szorosán kapcsolódik az elõtte levõ liturgikus rendhez. Ez az úrvacsora szentségének méltó megbecsülése és a gyülekezeti közösség imádságban való átélése. (Az, hogy az úrvacsorával élünk-e, természetesen személyes döntésen alapul.) Minden vasárnapra felkínált zsoltárok, imádságok teszik változatosá az egyházi esztendõt. Ezek hangvételükkel szólítják meg korunk emberét vagy éppen a hagyományt jól ismerõ evangelikus.

Kívánatos, hogy gyülekezeti tagok is bekapcsolódjanak a liturgia végzésébe; mind a lekiõk olvasása, mind a befejezõ általános imádság jó lehetõséget kínál erre. Itt jegyezzük meg, hogy egy olvasópulpitusnak (ambónak) az oltárterbe helyezése feltétlenül szükséges. Az új istentiszteleti rend is – persze a most hasz-

LITURGIKUS SAROK

nált is – lehetõséget kínál ifjúsági énekar szolgálatára, fiatalok bevonására. Élünk ezzel a lehetõséggel!

Az új liturgikus könyv második részében konkrét alkalmakra szóló istentiszteleti rendekek találunk, olyanokat, amelyek a régi-mostani *Agendánkban* nem találhatóak meg. Például tanévnyitó és -záró istentisztelet, a keresõk istentisztelete, húsvét hajnali liturgia, temetési istentisztelet a templomban (egyre gyakoribb városi gyülekezeinkben). Szép új áhíthatóformák teszik gazdagabbá a kínálatot. A könyv harmadik részében a keresztség szentségének többféle liturgikus rendje olvasható. (Bárcsak több gyermek születne gyülekezeinkben, hogy aztán a felnõttkor határán maguk is tudatos hittel lehessenek Krisztus elkötelezett követõi!)

Az új liturgikus könyv elsõ kötete a konfirmációval zárul. Gazdag és választékos rendje méltó keretet ad a fiatalok

elsõ tanúságtételéhez és a Krisztussal való közösség ünnepléséhez. Ifjúkorban különösen szükség van a hitbéli megerõsítésre, de ki merné kétségbe vonni, hogy nekünk, felnõtt keresztyényeknek pedig hitünk felrészítésére, megújítására van szükségünk?

Heves viták pergõtüzében született az *Evangelikus istentisztelet – Liturgikus könyv*. Talán nem is ismerték pontosan a vitában részt vevõk, hogy milyen lesz az új istentiszteleti rend. Most már kézbe lehet venni, most már közelrõl meg lehet ismerni. Lehet használni az imádságos részeit, lehet barátokozni vele.

Minden úrvacsorai istentiszteleten a liturgia része a Pax, egymás köszöntése a „Legyen békesség közöttünk mindenkor!” mondat kíséretében. Kezdeményezem és javasolom, hogy béküljenek meg a másik tábor tagjaival azok, akik örömmel fogadják az istentiszteleti rendet, illetve azok, akik ragaszkodnak az eddig is jelenleg is használt liturgiához. A döntõ, hogy ott legyünk Isten közelében, hogy minden vasárnap dicsérjük énekekkel és egész életünkben cselekedeteinkkel is. Hiszen õ mindig megtett értünk. Halleluja!

■ D. SZEBIK IMRE

A kisebbség többlete

Keresztény ifjúsági szervezet a Vajdaságban

► **November 5-e Árpád-házi Szent Imre napja. Ezen a napon apostoli királyunk, Szent István fiára emlékezünk, aki a magyar katolicizmus hagyományában az ifjúság fő patronusa. Nem véletlen tehát, hogy három évvel ezelőtt épp november 5-én alakult meg Szabadkán a Vajdasági Keresztény Ifjúság (VKI) elnevezésű polgári egyesület. A kezdetekről és az időközben megtett útról beszélgettünk a szervezet elnökével, *Negyela Lászlóval*.**

– Milyen céllal alakult meg az egyesület?

– Egyesületünk a keresztény fiatalok érdekképviseletét tüzte ki legfőbb céljává, ám rendezvényeink nem csak fiataloknak szólnak. Kiemelt célunk a fiatalok tudatos keresztény életre való nevelése és egy keresztény értékeken alapuló társadalom megteremtése. A Vajdasági Keresztény Ifjúság az első és máig egyetlen ilyen jellegű kezdeményezés a tartományban. Véleményünk szerint fontos a modern kor kihívásaira, lehetőségeire való nyitottság, azonban nem szabad elszakadni a gyökerektől, az „atyák hitétől”. Utunkat az is befolyásolja, hogy „honnan jöttünk”. Ha elhagyjuk az évezredek értékeit, üressé, értéktelenné válnak, így pedig a most szerzett „kincset” sem tudjuk megtartani. A Vajdasági Keresztény Ifjúság egy keresztényebb – ha úgy tetszik, krisztusibb – Európáért küzd, ahol nem a „szemet szemért” elven alapszik a társadalom.

– Úgy tudom, a szervezetnek saját kezdeményezési ökömenikus rendezvényei is vannak. Melyek ezek?

– Immár második éve szervezünk adventben gyertyagyújtásokat Szabadka keresztény templomaiban. A négy adventi vasárnapon hétről hétre másik felekezet templomában gyűlünk össze, és vendég igehirdetőt hallgatunk meg. Az idén például a harmadik vasárnapon Dolinszky Márta evangélikus esperes prédikál a református templomban, a negyedik pedig Gyulay Endre szeged-csanádi római katolikus püspök hirdeti igét az evangélikus templomban.

Ez a kezdeményezésünk a keresztények egységére való törekvés helyi, gyakorlati megnyilvánulásának tekinthető. „Összehozni” a különböző felekezetű keresztényeket – ez is a VKI egyik alapvető törekvése. Azt szeretnénk, hogy kinek-kinek személyesen legyenek a másik felekezettel, illetőleg a tagjaival kapcsolatos pozitív élményei.

A másik ilyen, ökömenikus jellegű szakrális rendezvényünk a nagybőjti bűnbánati liturgiák sorozata. Úgy gondolom, Istennek tetsző dolog, amikor a „különböző utakon járó” keresztények együttlétét a lelkipásztor ezekkel a szavakkal kezdi: „Mi, különböző felekezetű keresztények azért jöttünk össze Isten szent házában, testvéri közösségben az ő színe előtt, hogy Jézus Krisztus nevében bűnbocsánatot kérjünk Urunktól, Istenünktől. Bocsánatot azért, hogy nem igyekszünk mindig megérteni egymást; azért, hogy nem tartottuk tiszteltben a másik meggyőződését, de főképpen azért, mert nem szerettük egymást úgy, ahogyan Jézus szeret minket. Isten legyen irgalmas irántunk, és bocsássa meg mindazt, amit atyáink egymás ellen a múltban elkövettek, és mi, fiaik a jelenben még mindig elkövetünk. Istenünk, indíts arra, hogy megértjük egymást, és keressük Krisztus tanítványainak egységét és annak megvalósulását.”

– A szakrális rendezvények hogyan illeszkednek bele egy civil szervezet életébe, tevékenységébe?

– Áprilisban hoztuk létre a Szabadkai Ökömenikus Ifjúsági Lelkészség elnevezésű munkatésületünket, amely a VKI által kezdeményezett szakrális rendezvények szervezésével és lebonyolításával foglalkozik, ugyanis a Vajdaságban ma egyik felekezetnek sincs egyetemi lelkészsége. Az ökömenikus lelkészség felekezeti fölötti, így nem csupán ezt a hiányt kívánjuk pótolni. Mint már említettem, fontos célkitűzésünk a keresz-

tény ökömené elősegítése. Szabadkán a vajdasági magyarság számára fontos középiskolák működnek, ezért nem csupán főiskolai-egyetemi, hanem ifjúsági lelkészséget hoztunk létre. Ha pedig megalakulnak a felekezeti főiskolai lelkészségek, összekötő kapcsolóként kívánunk tovább dolgozni e téren.

– A Vajdasági Keresztény Ifjúságot sokan az egyesület Esték a ferenceseknél elnevezésű rendezvénysorozatáról ismerik. Mit takar ez a név?

– 2003 januárjában indult útjára ez az előadás-sorozatunk. A név az első évben a helyszínt – vagyis a ferenciek kolostorát – jelölte. Ma inkább márkanév, egy folyamat része. Az Esték a ferenceseknél célkitűzése azonban nem változott: egy keresztény közéleti sorozat, mely a vajdasági magyarságot érintő aktuális témákkal foglalkozik. A cél az volt és ma is az, hogy az előadások a hallgatók tárgyi tudásának bővítése mellett erősítsék keresztény értékrendjüket.

Az esték keretében több neves közjogi és egyházi méltóság tartott előadást az elmúlt három évben. Amikor a szabadkai városháza díszterme zsúfolásig megtelik, jó látni és tapasztalni, hogy a szabadkai magyar közélet fontosnak tartja ezt a keresztény sorozatot, igényt tart rá.

– Mivel foglalkozik még az egyesület?

– Drogmegelőző műhelymunkákat szerveztünk Szabadka általános iskoláiban *Nem tiltani, hanem megelőzni* címmel. A programot szerveztünk Kor-társ Műhelye készítette elő és bonyolította le. Interaktív előadások útján szeretnénk tudatosítani a fiatalokban a különböző drogok hatásait, használatuk következményeit. Ez a program az általános iskolák 7. és 8. osztályos tanulóinak a felvilágosítását célozza meg. A csoportmunkákra az osztályfőnöki, illetve a biológiaórákon kerül sor. *Manók* elnevezésű műhelyünk a nyolc-tizenkét éves korosztállyal foglalkozik. Kereszténységgel kapcsolatos előadásaink, konferenciáink is voltak 2005-ben. A közeljövőben a tizennyolc-harminc évesek számára politikai műhelyt kívánunk indítani.

Az idén a VKI kezdeményezésére és közreműködésével mutatták be először az országban a *Sorstalanság* című filmet Szabadkán, Zentán és Topolyán. Több-ször is megfordultak tagjaink Kiskunhalason: civil partnerségi rendezvényen, bábcsoportok szakmai találkozóján. Szeptemberben együttműködési nyilatkozatot kötöttünk az ottani Szivárvány Bábszínházi Alapítvánnyal.

A Vajdasági Magyar Ifjúság szervezetel közösen emlékeztünk március 15-ére *Paganini József* tűzér százados sírjánál, aki Szabadka mellett, a kaponyai csatában vesztette életét.

Októberben társultunk a vajdasági magyar ifjúsági szervezetekkel; az együttműködés célja a vajdasági magyar fiatalok hatékonyabb érdekképviselete.

– Mivel tud többet adni a VKI a tagjainak és a rendezvényeit látogatóknak, mint más ifjúsági vagy civil szervezetek?

– A „többletet” a keresztény értékek adják. Munkánk tükrözi azt, hogy igenis lehet ma, 2005-ben Szabadkán élni és dolgozni a kétezres éves jézusi értékrend alapján.

■ KÓCÉ ÁGOTA (Szabadka)

Nyolcvanéves a Theologiai Szemle

► **Kihelyezett szerkesztőségi ülés és egész napos ünnepelés emlékeztek meg a Theologiai Szemle megindulásának nyolcvanadik évfordulójáról a folyóirat szerzői, olvasói és szerkesztői október 25–26-án a Debreceni Református Kollégiumban. Az időpont és a helyszín is jelképes értelmet hordozott, hiszen a megemlékezés a reformáció hetében és a keresztény hit megújításának, a tiszta igei, krisztusi forrásból való visszafordulásnak az évfordulóján zajlott a folyóirat megindulásának a helyszínén.**

A szerkesztőbizottság tagjai az ünnepnap előestéjén találkoztak; megbeszélésükön többek között a következőkben megjelenő számok tartalmának arányairól volt szó. Fontosnak tartották továbbra is a folyóirat megnevezésében is szereplő igényes, színvonalas teológiai írások megjelenését, illetve a szemléző, áttekintést nyújtó, értékelő cikkek mellett a jelentősebb egyházi eseményekről, nyilatkozatokról szóló beszámolók közlését. Az ülés szervezője a szerkesztőbizottság két tagja, dr. Bodó Sára és ifj. dr. Fekete Károly volt.

Az ünnepnapot dr. Bölskei Gusztáv református püspök nyitóáthitása vezette be az 1. zsolnári alapján a kollégium dísztermében. Elmondta, hogy a teológia feladata kimondani az igei igazságot, amely profetikusan szembeállítja a valósággal. A teológia küldetése ma is „kimondani azt, ami van”. Az ige alapján ki kell mondani, hogy mi legyen, hiszen Isten szava igazít el bennünket. Ha ezt tettük az elmúlt időszakban, akkor van okunk a hálaadásra.

A teológiának és a Theologiai Szemlének nem feladata divatos teológiai irányzatokat leképezni és aktuális társadalmi összefüggésekre alkalmazni őket. A korábbiakban a folyóiratban eltérő vélemények kaptak helyet, és számos vita is zajlott. Fontos és jó dolog a véleményeket ütköztetni, a vitáknak itt a helyük, fontos szerepük volt és van ma is – fejtette ki a püspök.

Dr. Kádár Zoltán, a szerkesztőbizottság elnöke köszöntötte az ünneplő gyüleke-

zetet, amelynek tagjai között teológiai tanárok és hallgatók, egyházi előjárók, lelkészek és gyülekezeti tagok is voltak szép számmal. A nyolcvan év, amelyet ünneplünk, ténylegesen csupán hetven – mondta –, hiszen a II. világháború után a Theologiai Szemle 1958-ig nem jelenhetett meg. Amint kifejtette, a lap értékeit ment és értékeit ad tovább; mindig világszínvonalon és a kor színvonalán adta vissza az igényes teológiát magyar nyelven.

1925-ben a református egyház indította el a folyóiratot, 1958-tól pedig a MEÖT adja ki, ennek megfelelően a lap a közös teológiai látást igyekszik artikulálni. A Theologiai Szemlében megvolt és megvan a kritikai felelősség vállalására való készség – hangsúlyozta a szerkesztőbizottság elnöke. Ez olykor azt is jelentette, hogy olyan előadók, teológusok szólhattak meg lapjain, akik máshol nem. A nyolcvan évét a történelem Ura engedte meg megélni. Ez egy folyóirat életében hosszú idő, miközben mások – és ez manapság több, nagy reményekkel induló lappal is megtörtént – kénytelenek voltak megszüntetni a működésüket. „Hiszem, hogy áldás volt a múltban is, és áldás lesz a jövőben is ezen a lapon” – zárta gondolatait Kádár Zsolt.

A délelőtti folyamán előadások hangzottak el a Theologiai Szemle szerepéről a magyar teológiai gondolkodás történetében címmel, a különböző tagegyházak szemszögéből.

Református szempontból ifj. dr. Fekete Károly négy történelmi szakaszra osztva mutatta be a lap gondolkodásmódját és a benne érvényesülő hatásokat, illetve a korra jellemző és meghatározó személyiségeket.

Evangélikus szempontból dr. Fabiny Tibor vette szemügyre a lapot; írását dr. Reuss András ismertette. A baptista szempontot dr. Szabó Olivér foglalta össze, a metodistát pedig e sorok írója. A két utóbbi megközelítés elsősorban az ökömené kérdéssel foglalkozott, hiszen hosszú út vezetett az elmúlt nyolcvan évben az ökömenikus mozgalom magyarországi kibontakozásáig, amelynek elősegítője volt többek között a Theologiai Szemle is.

A délelőtti dr. Bodó Sára érdekesítő előadása zárta. A viszonylag nagyszá-

mú teológiai hallgató előtt a lapot mint a teológiai oktatásban használható forrást mutatta be. Majd olvasói igényeket fogalmazott meg: a lap tudjon inspirálni, legyen ösztönző, felelős olvasóból legyen felelős író; tudjon informálni, ne csak egy témát ragadjon ki; legyen hiteles dokumentum mindenki számára; integráljon tudományosan és gyakorlati szinten is.

A délutáni program a debreceni baptista gyülekezet Musica Sacra elnevezésű énekkarának lenyűgöző szolgálatával kezdődött, szívet melengető ünnepélyességet adva az évfordulás megemlékezésnek.

A tagegyházak képviselőin kívül a római katolikus egyház képviselőiben dr. Seszták István vett részt abban a fórumbeszélgetésben, amelyet dr. Bóna Zoltán, a Theologiai Szemle főszerkesztője vezetett. A két körkérdés mentén élénk eszmecsere alakult ki. Az első általános kérdés – „Mit jelent nekünk a Theologiai Szemle, milyen személyes élmények fűznek hozzá?” – után a második így hangzott: „Elő tud-e állni a Theologiai Szemle korszerű, holisztikus-interdiszciplináris szemlélettel, amelyben a természet- és társadalomtudományos eredményeket is fel tudja és fel akarja használni?” A kérdés kapcsán kialakuló beszélgetést követően – a hallgatóság érdeklődését igazolva – hangzottak el általuk megfogalmazott kérdések, hozzászólások.

Zárszót dr. Fazakas Sándor, a Debreceni Hittudományi Egyetem rektora mondott. Csikesz Sándornak, a folyóirat alapítójának a Theologiai Szemle első számának beköszöntőjében írt gondolataiból merítve fogalmazta meg újra a folyóirattal és a teológiai gondolkodással kapcsolatos elvárásokat: legyen objektív és tudományos, ami azt jelenti, hogy legyen hűséges tárgyához és Isten igéjéhez. Teológiai kompetenciával kell kimondani az élő igét. Ugyanakkor teljes felelősséget kell vállalni a művelt teológiáért, hiszen a gyülekezet és a lelkipásztor felelőssége, hogy a teológiával mi történik. Török István idézte a közös felelősséget hangsúlyozta: „A teológia segítette az egyházat, hogy az egyház egyház maradjon.”

■ SZUHÁNSZKY T. GÁBOR
metodista lelkész

Konferencia a rákos gyermekek lelkigondozásáért

► **Közösen szervezett konferenciát a rákos gyermekek lelkigondozásának kérdéseiről az Evangélikus Hittudományi Egyetem, a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara, valamint a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kara november 16-án az EHE épületében. Az elhangzott előadásokat hiánypótlónak is tekinthetjük, hiszen a lelkigondozó- és lelkészképzésben kevés szó esik erről a problémakörrel, így sokan csak jóval szolgálatuk megkezdése után szembesülnek vele. A konferencia első részében a beteg gyermekek és családjuk hátterét, a másodikban a segítségnyújtás lehetséges formáit taglalták az előadók.**

A rövid megnyitó után dr. Békési Andrea, a Bethesda Gyermekkorház orvosa, pszichoterapeuta a súlyosan beteg gyermek, a család és a segítő kapcsolatáról tartott előadást. Rávilágított arra, hogy a beteg

ben a helyzetben különösen nagy szerepe van az ösztönözésnek és a hitelességnek; figyelni kell továbbá a súlyosan beteg, illetve haldokló gyermek sajátos, esetleg nonverbális kommunikációjára.

Gellért Kiss Gábor, Gecse Attila és Honti Irén

gyermek családjában a szülők, nagyszülők, testvérek is sérülnek lelkileg. A félelem, a szorongás, a bűntudat érzése bárkikor előtérbe kerül a családtagokban, ezek pedig sokszor okoznak nehézséget az egymással való kommunikációban. Eb-

A következő előadó, Gecse Attila kórházlelkész *Hogyan gyászol a gyermek?* címmel arról beszélt, hogy a gyermeknek alkalmas kell adni az elbúcsúzásra és a gyászra is. Előadásának egyik kulcsmondata így szólt: „A mai gyermek nem lát

sem születést, sem halált.” A gyermeknek a halálról kialakított képét többnyire a felnőttek határozzák meg, azonban mára már tabuvá vált a halálról beszélni, pedig a gyermekek ösztönözésre vágyanak – ezzel kapcsolatban is. Igényük van arra, hogy legyen valaki, akivel megbeszélhetik szorongásaikat. Többnyire szintén a felnőttek táplálnak bennük félelmet azáltal, hogy magát a halottat félelem tárgyává teszik. Ennek feloldásában is nagy segítséget nyújthat a lelkész, a lelkigondozó, ha észreveszi a gyermek gyászát, fájdalmát – mutatott rá a kórházlelkész.

A két előadás után dr. Hegeđús Katalin, a Magyar Hospice-Palliatív Egyesület elnöke, Gellért Kiss Gábor, az Aranyág Alapítvány szömvője, valamint Balogh István, a Gyermekrák Alapítvány elnöke tartott beszámolót a segítség formáiról. A beszámolóban a szakmai, egészségügyi feladatokról, valamint az alapítványok marketingtevékenységéről és a kommunikáció fontosságáról esett szó. Végeztül a jelenlévők kérdéseket tehettek föl a kórházlelkészeknek az elhangzottakkal kapcsolatban. Ezek alapján elmondható, hogy lenne igény olyanfajta képzésre, amelynek részét képezi a daganatos betegek és hozzátartozóik lelkigondozása.

A konferencián többször elhangzott, hogy ilyen feladatot csak azok tudnak igazán jól végezni, akik profin teszik a dolgukat; akik nem beszélnek és prédikálnak akarnak Jézusról, hanem bevinni őt a kórházba és hiteles élettel, őszinte szolgálattal bemutatni a szenvedőknél.

■ VLADIKA ZSÓFIA

A tudás – érték, a tudás – élmény

Napjainkban az elektronikus sajtó által kínált műsorok jelentős része még óvatossággal megközelítéssel sem sorolható a színvonalas kulturális programok közé. Szerencsére vannak azonban kivételek.

A különféle műsorok között üde színfoltként jelentkezik az immár hetedik szemeszterénél tartó Mindentudás Egyetemének előadásai, amelyek a tudomány valamennyi szegmensén keresztül hatalmas érdeklődést kiváltó témákat dolgoznak fel nagyszerű előadók tolmácsolásában. (Valamennyi előadásról és vitáról a Duna Televízió készíti felvételt. Ezekből a Duna Tv az adott héten kedden este hetvenperces vágott közvetítést ad, amelyet szombaton délután megismétel. A Magyar Televízió sajtó, szerkesztett változatát vasárnap délelőtt az mtv, este pedig az m2 csatornán adja közre. A Petőfi rádióknak a hangképekkel és bejátszásokkal fűszerezett verzióját csütörtök este hallgathatják meg az érdeklődők.)

Az előadások helyszínén a zsűfolt nézőtér is azt bizonyítja, hogy korosztálytól függetlenül nagy az igény a tudományos kutatás legújabb eredményeinek megismerésére. Talán ez a tény is motiválta a Mindentudás Egyeteme Kht.-t és a szponzorokat abban, hogy 2005 tavaszán országos vetélkedősorozatot hirdettek középiskolák számára *Ki miben mindentudós?* címmel „a tudás – érték, a tudás – élmény” gondolat jegyében.

A négyfős csapatok a Mindentudás Egyetemén elhangzott előadásokkal kapcsolatos feladatokat kaptak (csak néhány tudományág ízelítőül: csillagászat, fizika, biológia, irodalomtörténet, filozófia, történelem), melyek megfajtását hét forduló

lón keresztül – a kor igényeivel lépést tartva – interneten továbbították a szervezőknek. A megoldások elkészítése során nagyon sok olyan ismerethez jutottak diákjaik, melyek segítik a továbbtanulásra és az ismeretszerzésre irányuló törekvéseiket (például gyakorlatra tehető szert a könyvtárhasználat, a szövegszerkesztés, az interneten való keresés terén, és megismerkedhettek a tudományos előadás készítésének módszertani ismerveivel).

Homoki Gábor és a három csapat diákjai felkészülés közben

Eredetileg majdnem háromszáz csapat indult; hatvanan jutottak a regionális döntőbe. Közöttük szerepelt az Evangelikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma és Kollégiuma II. és III. évfolyamának három csapata: az *Egahukk* (Dajkó Csilla, Erdélyi Tamara, Fekete Georgina, Sára Zsanett), az *Egasztrár* (Csajkás Tamás, Fodor Gábor, Márton Anna, Masznyik Dávid) és az *Ega89* (Csellár Éva, Cserni Csilla, Erős Ale-

xandra, Kádás Viktória). A versenyzőket három tanár – Penák Dóra, Homoki Gábor és e sorok írója – készítette fel.

Októberben a rendezvény fő támogatójának, a Telecomnak a balatonkenesei üdülőjében rendezték meg a következő fordulót. Ezen túljutva tizenkét csapat maradt versenyben az ország különböző részeiből. Az egyházi gimnáziumok csapatai közül egyedülként az *Egasztrár* jutott be az elődöntőbe, melynek során november 27-én egy soproni, illetve bu-

dapesti kvartettel mérkőzik az országos döntőbe való bekerülésért. (Az elődöntőt december 23-án a Magyar Televízió I-es csatornáján sugározzák.)

A versenysorozatban részt vevő diákok és tanáraik számára is nagyon sokat jelentettek a közösen eltöltött alkalmak – hitben, tudásban, kitartásban, közösségformálásban egyaránt.

■ KONCZ ISTVÁN

Egy délelőtt az Aquincum Orgonagyárban

► **Orgona... Harang... Már megszólalásuk áhítatot kelt, csendre int. A Hungária körüli öreg házak között meghúzódó Aquincum Orgonagyár nagy udvarára lépve valami megnyugtató érzés uralkodik el a látogatón, látva a rendet, a tisztaságot és érezve a feldolgozásra váró, évek óta száradó dió, vörösfenyő, bükk, tölgy, éger, juhar és egyéb nemes fatáblák egybeolvadó illatát... Mindezt csak erősíti a belső tér, a munkahelyek harmonikus légköre, az őszi napfényben csillogó, megszólaltatásra váró orgonasípok csoportja. Kovács Gábor ügyvezető igazgatóval a cég múltjáról és jelenéről beszélgettünk.**

Ha a harangról azt mondjuk, hogy szent hangszer, akkor az orgona a hangszerek királynője. Ez a hit mintha megmutatkozna a hangszer készítőinek gondolkodásán, művészi munkáján, munkahe-

Rieger névnek az elvesztése. Csak a hetvenes években adódott némi lehetőség a minőségi fejlődésre. Ekkor vette át az üzemet Kovács Gábor, aki kompromisszumot nem tűrve, új szakember-

valósította, a rendelkezésre álló, műemlékileg restaurált kis térfogatú orgonaszekrényben elhelyezve a 24 regisztert. (...) Az orgona regiszterei a szakleírásoknak és a Silbermann-hagyományoknak megfelelően szólnak meg, egyenletes intonációval, nemes, művészileg kialakított hangzással."

Hasonló elismerésről tanúskodik a neudau (Ausztria) katolikus templom orgonahomlokzata tervezőjének, Georg Keler építésznek a levele is: „Szakmai hozzáértést tapasztaltam az önök részéről. A földrajzi távolság ellenére mindig jól tudtunk együttműködni. Személyes benyomásom mindvégig az volt, hogy egymást kiegészítve, segítve és nem egymás ellen dolgozunk...”

Jelenleg két evangelikus templom orgonájának átadására készülnek. Egerben november 27-én, egy ősi magyar községben, a Tolna megyei Zombán pedig, melynek 1992 óta újra van evangelikus temploma, december 17-én lesz az ünnepélyes átadás.

– Az Aquincum név felvételéhez jelentős esemény kapcsolódik, mely számunkra minőségi áttörést is jelentett – folytatja a cég bemutatását az igazgató. – 1976-ban a Budapesti Nemzetközi Vásáron két korszerű mechanikus orgonát állítottunk ki. Csodálatos sikerük volt, az egyiket egy nyugati szakember vette meg, és az üzem dolgozói szerelték fel Bécsben. Így indult meg a hazai és külföldi megrendelések sora. A rendszer-váltás tette lehetővé, hogy az Aquincum Orgonagyár ismét magántulajdonba kerüljön... – jegyzem Kovács Gábor szavait.

Ma az üzem – vezető szakemberei, Kovács Gábor, Varga László, Németh Tihamér, Pour László, Kis Zoltán, Frey Gábor irányításával – kft.-ként folytatja az új orgonák építését. Foglalkoznak műemlék orgonák restaurálásával, és vállalják bármilyen rendszerű orgona felújítását. 1976 óta közel száz egyedi tervezésű orgona került ki az üzemből, melynek nem csak a jelszava ez: „A mindenkor legmagasabb minőségi és művészi színvonal a kötelező mérték!”

■ SCHELKEN PÁLMA

Egyházi gyűjtemények kincseinek védelme

► **Terítsük magunkra a kincskereső kisködmönt, és keressünk kincseket, de ne a messze távolban, hanem egész közel: gyűlekezeteink régi iratai, könyvei, kegytárgyai között. Sokszor a hozzánk legközelebbi dolgokról tudunk a legkevésbé; talán ez a mostoha sors jut néha az egyházi gyűjteményeknek is. Pedig az a néhány poros iratcsomó, az a foszladozó kötésű anyakönyv, az a régi Biblia, a használaton kívüli terítők és kegytárgyak sokat tudnának mesélni – ha megkérdeznék őket. Mesélnének hitvalló ősök gyűlekezete építő és -fenntartó küzdelmeiről; elmondanák, hogy miként folyt a templom építésének és renoválásának áldozatos munkája... Ehhez azonban meg kell őrizni és meg kell kérdeznünk őket.**

Az evangelikus egyházat különösen sújtották az előző évszázadok: ellenreformáció, Trianon, kitelepítés, államosítás, szórványosodás – mind a hazai lutheranizmus megpróbáltatásainak egy-egy stációját jelentik. A veszteségek, a fogyatkozás mind arra figyelmeztetnek, hogy fokozottan kell őrizni azt, ami számunkra megmaradt, az ősök emlékeit, akiknek példája hitet és reményt adhat.

Kiváltképp fájdalmas ennek tükrében az a tapasztalat, hogy sokszor nem figyelünk oda, „nincs időnk” egyházunk kincseinek a védelmére. Pedig rászorulnak erre, sok veszély fenyegeti őket. Ha csak a nyilvánosságra került egy-két veszteségre gondolunk – a békéscsabai oltárkép ellopására, a múzeumi tárló kifosztására –, nyilvánvalóvá lesz, hogy oda kell figyelnünk. Ha pedig arra gondolunk, hogy ez csak a jéghegy csúcsa, valójában a legtöbb veszteség nem is jut el a nyilvánosságig, megmarad belső ügynek, akkor mérhetjük föl igazán a gyűjteményi kincseket fenyegető veszélyeket.

A 20. század viharos történelme nagy károkat okozott az evangelikus gyűjteményi anyagban. Elsősorban a második világháború végének bombázásai, az orosz csapatok, de helyenként a lakosság szándékos pusztítása is fontos helyen levő városi gyűlekezetek, iskolák, szervezetek, evangelikus főúri családok iratait, könyveit semmisítette meg (például Budavár, Székesfehérvár, Szombathely, a soproni líceum, az aszódi és az acsai kastély esetében). A kommunizmus 1948-as hatalomátvétele utáni elnyomás idején az iskolák államosítása egyben az évszázados evangelikus iskolai irat- és könyvtáranyag állami kézbe kerülését vonta maguk után. Ez jó esetben azt jelentette, hogy a megyei levéltárak, könyvtárak őrizték tovább az anyagot; de a tanítóképzők, egyes gimnáziumok és főleg az evangelikus népiskolák iratanyaga jelentős mértékben elpusztult a gondatlanság miatt (például a miskolci és a szarvasi tanítóképző, illetve a békéscsabai gimnázium anyagai).

Szerencsére Mályusz Elemér, Súlyom Jenő, Gyapay Gábor levéltárosok és mások áldozatos munkája következtében a megszünt egyházi egyesületek, az 1952-ben megszüntetett régi egyházkerületek és egyházmegyéik anyagának jó része bekerült az Evangelikus Országos Levéltárba. Az 1960-as években az egyházi anyakönyvekről mikrofilmek készültek, mivel 1895-ig az egyházi anyakönyvezés jelentette egyben a hivatalos népesség-nyilvántartást is. Az 1970-es években pedig Súlyom Jenő professzor vezetésével a gyűlekezeti levéltárakat rendezték, jegyzékelték. Sajnos az 1952 utáni új egyházmegyéik anyaga már alig-alig került be a levéltárba, és féltő, hogy az esperesi irattárak nagyon foghíjasan maradnak meg.

Leginkább a gyűlekezeti irat- és levéltárak vannak veszélyben. Az elnéptelenedő gyűlekezetek üressé vált parókiaián őrizetlenül maradt iratokat penész, éger, szétszóratás, pusztulás fenyegeti. Kéri Henrik bácsinak, a tolnai német evangelikusok kutatójának a figyelmeztetésére számos alkalommal jártunk a Tolna-Baranyai Egyházmegyében, hogy felmérjük a hajdani jelentős, mára azonban összezsugorodott volt német ajkú gyűlekezetek levéltári anyagát. Bár Bikácson a korábbi esperesek (Lackner Aladár, Súlyom Károly) kezdeményezésére néhány gyűlekezet anyagát sikerült begyűjteni a parókiaián, sok helyen bizony elég körülményes fogadtak bennünket. Ugyanígy vigasztalan helyzet várt a Sopron melletti Harkán és a fogyatkozó Borsod-Hevesi Egyházmegye gyűlekezeteinek egyikében-másikában is. Kutatóinktól és másoktól pedig szerte az országból időről időre érkeznek az eltűnt gyűlekezeti iratokról, veszélyeztetett állományokról szóló vészjelzések.

Bár vannak szerencsére jó példák és biztató kezdeményezések is, mégis ezeket a figyelemfelhívó eseteket kellett először bemutatni, hogy tudatosodjon bennünk, milyen értékek mehetnek, mennek tönkre. Odafigyeléssel, a felelősség vállalásával, jó szervezéssel azonban sok mindent tehetünk.

A legfontosabb az állományvédelem: az iratokat – legalább a legfontosabb köteteket – lehetőleg őrzött, kártevőktől mentes, száraz helyen, zárt szekrényben vagy dobozban kell tartani (dobozt a levéltártól lehet kérni). A megbombolt iratrendet az 1970-es jegyzékek segítségével lehet helyreállítani. A levéltárban levő jegyzékekről szívesen készítünk másolatot, fontos azonban, hogy a jelenlegi helyzetről új, aktuális jegyzék készüljön. Az esperesek és az egyházmegyei gyűjteményi megbízottak figyeljenek oda a lelkészváltásokkor, felújításokkor, hogy a gyűlekezeti levéltár átvétele leltár szerint megtörténjen, illetve mozgatója, szállítója ne okozzon kárt az iratokban.

Az országos gyűjtemények – a könyvtár, a levéltár és a múzeum – munkatársai mindig szívesen segítenek szakmai kérdésekben. A gyűjteményi munkát, közte a gyűjteményi megbízottakat a néhány éve megjelent gyűjteményi szabályrendelet szabályozza, országosan pedig a Gyűjteményi Tanács koordinálja.

Fontos tehát, hogy az egyházigazgatás minden szintjén, a gyűlekezetektől az egyházmegyékig át a kerületig ne tartsák a gyűjteményi anyagok őrzésének ügyét másodlagosnak, feleslegesnek. Tudatosítsuk, hogy aránylag kis odafigyeléssel nagy értékek menthetők meg! Kincseinkért, az ősök által ránk hagyott emlékek megőrzéséért mindannyian felelősek vagyunk.

■ CZENTHE MIKLÓS, az Evangelikus Országos Levéltár igazgatója

lyük hangulatán is: csendes tevékenység, halk beszéd...

Az 1976 óta a mai nevén működő orgonagyár több mint százévesztendős múlt-ra tekinthet vissza. 1894-ben a felső-szilézi Jägerndorfban működő orgonagyár fióckégeként alapították Budapesten a Rieger testvérek, majd hamarosan önállóvá lett. A II. világháborúig mintegy ezernegyszáz kisebb-nagyobb orgona került ki a gyárból. Aztán jött a háború, jóvátétel, államosítás s az ezt követő évtizedek fizikai és erkölcsi rombolása, a vállalat szuverenitásának és a

gárdával és a több évtizedes tapasztalattal rendelkező Gáll István művezetővel kezdett munkához.

– Olyan közismert személyek segítettek munkánkat – illetve segítik napjainkban –, mint dr. Szigeti Kilián O. S. B. organológus, Gergely Ferenc organoművész professzor vagy Trajtler Gábor, az evangelikus egyház egyházzenei igazgatója – mondja Kovács Gábor. – Öröm olvasni Trajtler Gábor sorait a tihanyi benecés apátság orgona átadás-átvételi jegyzőkönyvéből: „Az orgonauzem a különleges, nehéz feladatot teljességgel meg-

Jelenet az Evangelium Színház A próféta című darabjából. További előadások: november 27., december 4. – 16 óra; december 3. – 19 óra. Jegyárúsítás mindennap az 1/250-5338 telefonon és hétfő, szerda, péntek délután 14–18 óra között a Duna Palota portáján (Budapest V., Zrínyi u. 5., tel.: 1/235-5500). Helyárak: 1600, 1200, 1000 forint.

► A Luther Kiadó adventi könyvvására keretében 2005. december 1. és 23. között 10–50%-os kedvezménnyel árusítjuk kiadványainkat. A kedvezményeket igénybe vehetik kedves olvasóink könyvesboltunkban (Budapest VIII. kerület, Üllői út 24. – nyitva tartás: hétfőtől péntekig 9 és 17 óra, szombat 9 és 13 óra között), elektronikus könyvesboltunkban (<http://bolt.lutheran.hu>), illetve levélben, faxon és e-mailben elküldött megrendelés esetén is (cím: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.; fax: 1/486-1229; e-mail: kiado@lutheran.hu). (A kedvezmény a 2005. december 23-ig címünkre beérkezett megrendelésekre érvényes.) Ötezer forint feletti vásárlás esetén a postaköltséget is átvállaljuk.

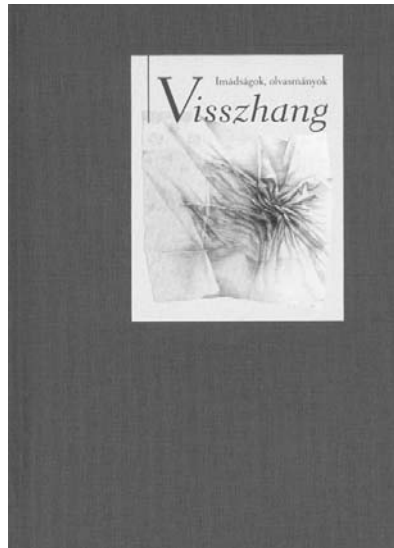
CSENDES PERCEK

Útmutató 2006

144 oldal – olvasmányokkal 212 oldal,
119×163 mm, kartonált
270 Ft, illetve 450 Ft

Szabó Lajos (szerk.):

Visszhang – Imádságok, olvasmányok
A kötetben 117 szerző 291, különböző élethelyzetekben született imádságát találjuk – színes fényképekkel illusztrálva.
396 oldal, 124×183 mm, vászonkötés
3300 Ft 2070 Ft

Cserháti Sándor – Balikó Zoltán:

A megrepedt nádat nem törí el!

Segítség és vigasz kíván lenni ez a kis kötet a betegségben szenvedőknek és a szenvedésükben osztozó családtagok, lelkészek számára.

104 oldal, 112×191 mm, kartonált
330 Ft 115 Ft

Szemerei Gábor: **Belső szoba**

Meditatív, predikatív versek, fapasztkák, vallomások

134 oldal, 148×210 mm, kartonált
1300 Ft 1170 Ft

Gáncs Aladár: **Élő víz**

Az Evangélikus Élet Élő víz rovatában több éve olvashatók Gáncs Aladár írásai. Kötetünk ezen írások közül válogat, illetve kiegészül számos, korábban nem publikált írással.

208 oldal, 124×183 mm, kartonált
840 Ft 756 Ft

Jer, örvendjünk, keresztyének!

A kötet áhítatokat tartalmaz minden napra Luther írásaiból.

440 oldal, 124×189 mm, kartonált
330 Ft 235 Ft

Fabiny Tamás (szerk.):

Hetvenöt korinthusi szó

Pál apostol két korinthusi levele összesen 1171 szót tartalmaz. A kötetben az ebből kiválasztott 75 szó alapján 75 szerző fogalmazza meg gondolatait Isten élő és ható igéjéről, földi és mennyei távlatokról, közös emlékekről és együtt szőtt álmokról. Ezzel az összeállításal a 75 éves Cserháti Sándort kívánják köszönteni az évfolyamútsárok, az egykori és jelenlegi munkatársak, hajdani és mai tanítványok, tisztelők és családtagok.

86 oldal, 166×175 mm, kartonált
1200 Ft 1080 Ft

Johann Gyula (szerk.): **Nyitott ajtó I–II.**

A kötetben hetvenkét evangélikus teológushallgató áhítatait közöljük; olyan fiataloké, akik küldetésükre készülve gondolnak meditációkkal, imádságaikkal a földi vándorúton velük együtt haladókra.
233 és 228 oldal, 140×196 mm, kartonált
940 Ft és 940 Ft 846 és 846 Ft

Julianna Ray: **Jövevények és vándorok**

A monarchia békés éveitől háborún, a kommunista érában és az emigráción keresztül vezet egy család három nemzedékének igaz története. Középpontjában az író édesanyja, Sári mama áll, a kedves, békés, szellemes asszony, akinek a viszonytagságok nem törték meg lelkijét: idős-korában új otthonra talált Angliában.

197 oldal, 120×165 mm, kartonált
200 Ft 100 Ft

Szalay Tamás:

Uram, igéd örökké megmarad

Heti meditációk

112 oldal, 109×196 mm, kartonált
360 Ft 180 Ft

Harmati Béla, id.:

Vallásos költemények

175 oldal, 124×184 mm, kartonált
270 Ft 135 Ft

Veled egy életen át!

A könyv segítségére kíván lenni a jegyesoktatásban a lelkészeknek és a házastársaknak egyaránt; elkíséri az olvasót a felnőtté válás korszakától az időskorig, a párválasztás örömeitől az özvegyiség fájdalmas állapotáig.

108 oldal, 120×185 mm, kartonált
260 Ft 130 Ft

IGEHIRDETÉS-KÖTETEK

Scholz László:

Az evangélium Pál szerint

A Római levelet Scholz László a budapest-zuglói evangélikus templom szószékén 1948. szeptember 18. és 1952. március 9. között 36 igehirdetésben vette végig. Az ezen igehirdetéseket közlő kötet elsőként tartalmazza a Római levélnek magyar evangélikus szerző által feldolgozását. A könyv magas szintű lutheri teológiát képvisel a szerzőre jellemző, kiváló szépírói stílusban.

148 oldal, 168×238 mm, kartonált
550 Ft 275 Ft

Scholz László: **Érted is, amit olvasol!**

Huszonkilenc apostoli íge szól a Krisztusban nyert új életről.

48 oldal, 147×201 mm, kartonált
190 Ft 75 Ft

Scholz László: **Jézussal egy asztalnál**

Evangélizációs igehirdetések
36 oldal, 147×201 mm, kartonált
120 Ft 60 Ft

Gémes István: **Hiszek**

A könyv Gémes Istvánnak az Apostoli hitvallásról szóló huszonkét igehirdetését tartalmazza. A kötetet a szerző egy tanulmánnyal zárja, amelyben megpróbálja megvizsgálni az utat a „názáreti Jézustól az Apostoli hitvallásig”.

124 oldal, 141×218 mm, kartonált
920 Ft 160 Ft

Tükörkép

A kötet hetvenöt evangélikus lelkésznek az egyházi esztendő ünnepeire, illetve kazuális alkalmakra íródott igehirdetését tartalmazza.

320 oldal, 167×240 mm, kartonált
775 Ft 388 Ft

Szabó Lajos (szerk.): **Hullámhossz**

A kötetben evangélikus lelkészeknek az egyházi esztendő ünnepeire szóló igehirdetéseit olvashatjuk.

305 oldal, 168×237 mm, kartonált
1600 Ft 1280 Ft

ISMERETTERJESZTÉS

Fabiny Tibor: **A Magyarországi Evangélikus Egyház rövid története** (Angol és német nyelven is kapható.)

96 oldal, 145×200 mm, irkafűzőtt
380 Ft 155 Ft

Szabó Lajos (szerk.): **Ablaknyitás**

A többségében fiatal doktoranduszok és lelkészek munkája révén létrejött felnőttoktatási segédanyagban az egyház alapvető kérdéseit tárgyalják (a Biblia, a szentségek, a keresztyény spiritualitás, az egyházi ünnepek, a teremtettség és a keresztyény ember viszonya stb.). A kötet alapvető szándéka szerint közérthetően kívánja tárgyalni azokat a kérdéseket, amelyeknek a ma történő újragondolása segíthet bennünket megerősödni tanítványi küldetésünkben.

412 oldal, 166×238 mm, kartonált
2300 Ft 2070 Ft

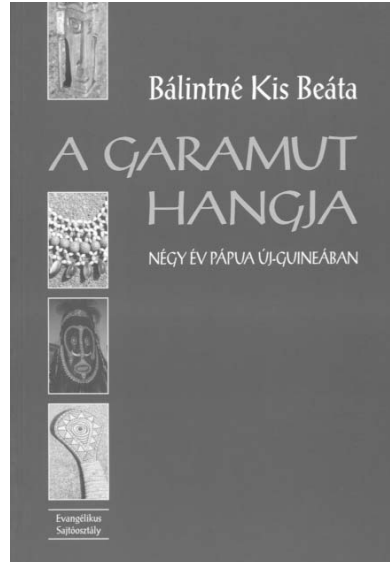
Dedinszky Gyula: **A Biblia népraaja**

124 oldal, 142×196 mm, kartonált
180 Ft 90 Ft

Bálintné Kis Beáta: **A garamut hangja – Négy év Pápua Új-Guineában**

A szerző és családja 1995–1999 között négy évet töltött a pápuák földjén. A könyvben kalandos úti beszámoló olvasható arról az időszakról. Megismerhetjük a szigeten lakó törzsek történetét és 20. század végi hétköznapjait, illetve hogy miként tudott élni közöttük, segíteni életkörülményeik javításában egy keresztyény magyar család. Kalandos missziótörténet a 20. század végétől...

194 oldal, 150×220 mm, kartonált
880 Ft 528 Ft

Gottfried Voigt:

Bevezetés az egyház tanításába

Hasznos olvasmány ez a könyv azoknak, akik szeretnék közelebbről megismerni a keresztyény tanítással. Azok számára is elengedhetetlen, akik úgy érzik, hogy további eligazításra van szükségük. Ez a kis kötet azonban mégsem hittankönyv. Nem igényel előzetes tárgyi ismereteket, a szakkifejezések használatát a szerző igyekezett mellőzni. Rövid és olvasmányos könyvet tarthat kezében az olvasó.

156 oldal, 148×209 mm, kartonált
350 Ft 275 Ft

Káté – Evangélikus keresztyén hitünk rövid összefoglalása

111 oldal, 115×200 mm, kartonált
250 Ft 200 Ft

Gémes István: **Hungari et Transylvani**

A kötet a túbingeri egyetemen 1523 és 1918 között tanult magyarországi diákokat veszi sorba. A több mint hétszáz diák felsorolásán túl a szerző vizsgálja a diákok származási helyét, szociális (családi) hátterét, szakválasztásukat, iskolai végzettségüket, életkorukat, tanuláskoruk anyagi feltételeit.

166 oldal, 139×195 mm, kartonált
950 Ft 760 Ft

Szabó Lajos (szerk.): **Mérleg a lelkész** (Gyülekezetpedagógiai Füzetek 2.)

A kötet mindazok kedves olvasmánya lehet, akik szeretnék elgondolkodni a lelkes pályáról napjainkban. Ajánljuk gyülekezeti csoportoknak közös feldolgozásra, hogy jobban megértsék a gyülekezeti tagok lelkipásztorok életét és munkáját.

168 oldal, 150×222 mm, kartonált
750 Ft 375 Ft

Szabó Lajos (szerk.): **Kezdet rajtunk**

(Gyülekezetpedagógiai Füzetek 3.)

Ez a füzet szeretne őszintén szembenézni a gyakorlati élet területén a konfirmáció kérdéseivel, helyzetével. A kiadvány célja csendben, Isten színe előtt újragondolni a tradícióból még ma is nagyon erősen táplálkozó konfirmáció gyakorlatunkat, szokásainkat, a sikereket és a kudarcokat.

160 oldal, 150×221 mm, kartonált
650 Ft 325 Ft

Szabó Lajos (szerk.): **Biztos, védett kikötő**

A szent és a profán korunk egyházművészetének tükrében (Gyülekezetpedagógiai Füzetek 4.)
Zene, irodalom, építészet és teológia találkozásánál lelkészek válaszolnak a kérdésre: mit érzek, ha belépek a templomba?

200 oldal, 150×222 mm, kartonált
1560 Ft 936 Ft

Csepreg 1621–1996

A füzet az evangélikus Csepreg feldúlásakor, 1621-ben elhunytak emlékére tartott ökumenikus istentiszteletre készült. Tartalmazza az ott elhangzott előadásokat is.

44 oldal, 125×179 mm, kartonált
190 Ft 80 Ft

Gémes István: **Igen, Atyám!**

Régóta vitatott kérdés, hogy Jézus tudott-e előre a rá váró végről, és ha igen, akkor miként vélekedett róla. Ebben a füzetben a szerző kísérletet tesz arra, hogy Jézus véleményét magából Krisztus igehirdetéséből bontsa ki.

112 oldal, 100×140 mm, kartonált
260 Ft 208 Ft

Levelek Európának

A Melancthon születésének 500. évfordulója alkalmából rendezett nemzetközi vándorkiállításához készült katalógus, amely a kiállítás tematikája szerint ismerteti a reformátor-humanista Melancthon életét és munkásságát.

76 oldal, 209×269 mm, kartonált
600 Ft 300 Ft

Sólyom Jenő (szerk.): **A Magyarországi Evangélikus Egyház Déli Egyházkerülete az ezredfordulón 2000–2001**

504 oldal, 165×235 mm, kartonált
2400 Ft 1680 Ft

HITTANOKTATÁS, GYERMEKMUNKA

Konfirmációi káté

212 oldal, 100×137 mm, kartonált
210 Ft 189 Ft

Hogyan tanítsunk hittant? – Vallásdidaktika

Áttekinthető és világosan fogalmazó kézikönyv hitoktatók és hitoktatásra készülőkhöz számára.

228 oldal, 168×228 mm, kötött
1400 Ft 840 Ft

Boda Zsuzsa:

Kézműves napló a teremtés 7 napjáról

A füzet a teremtéstörténetet dolgozza fel különböző kézművestechnikák segítségével. Lehetőséget nyújt Isten teremtésének megértésére, felismerve a Teremtő kegyelmes szándékát.

42 oldal, 165×225 mm, irkafűzőtt
880 Ft 616 Ft

Pröhle Károly: **Az evangélium igazsága**

A negyedik kiadást megért könyv az evangélikus egyház alapvető tanítását ismerteti a tizennégy év feletti korosztály számára érthető és továbbgondolható megfogalmazásban.

116 oldal, 142×197 mm, kartonált
250 Ft 125 Ft

ÉNEK ÉS ZENE

Evangélikus énekeskönyv (nagy)

803 oldal, 122×166 mm, vászonkötés
1300 Ft 1350 Ft

Evangélikus korálkönyv

172 oldal, 275×205 mm, vászonkötés
700 Ft 350 Ft

Rezessy László (szerk.): **Karénekeskönyv II.**

336 oldal, 172×241 mm, vászonkötés
600 Ft 300 Ft

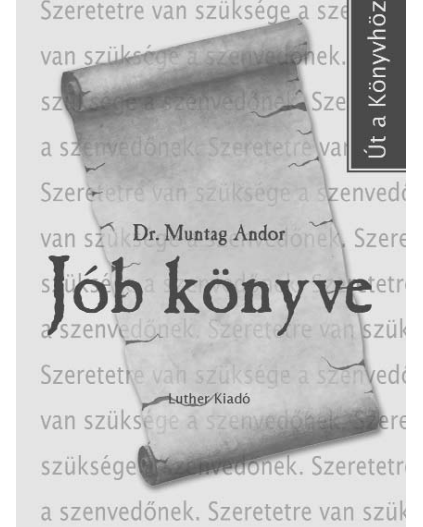
Sulyok Imre: **Korálélményjáték**

52 oldal, 335×245 mm, irkafűzőtt
980 Ft 882 Ft

KOMMENTÁROK

Dr. Muntag Andor: **Jób könyve**

385 oldal, 145×203 mm, kötött
1600 Ft 1280 Ft

Grünvaldszky Károly: **Énekek éneke, avagy a szerelem iskolája**

64 oldal, 104×199 mm, kartonált
150 Ft 75 Ft

Pröhle Károly: **Lukács evangéliuma**

384 oldal, 144×197 mm, kartonált
350 Ft 225 Ft

Cserháti Sándor:

A filippibeliekhez írt levél

244 oldal, 141×200 mm, kartonált
320 Ft 260 Ft

Veöreös Imre: **János levelei**

312 oldal, 140×195 mm, kartonált
900 Ft 450 Ft

Karner Károly: **Apokalipszis**

Kommentár a Jelenések könyvéhez.
276 oldal, 143×213 mm, kartonált
400 Ft 200 Ft

NAGYJAINK

Keveházi László:

„A kereszti igéjé t hirdetni kezdtem”

Sztárai Mihály élete és szolgálata
316 oldal, 165×235 mm, kartonált
1950 Ft 1755 Ft

Bartosné Stiasny Éva:

Háborúban békeségben

Miként menekültek meg a Bogár utcai Szezhlo-otthon lakói Budapest ostroma idején? A könyvben a menekülést átélő és szervező író vallomását olvashatjuk.
72 oldal, 140×196 mm, kartonált
980 Ft 882 Ft

Tízéves a Mustármag

1992 nyarán éppen Budapesten voltam, amikor az evangélikus teológia helyett adott annak a tanfolyamnak, amelyen magyarországi és erdélyi evangélikus hitoktatók, vasárnapi iskolai oktatók vettek részt. Az erdélyiek – így jómagam is egy-két előadás erejéig – tulajdonképpen akkor találkoztak először mindazzal, amit itt hallottak. Bár a két világháború között a barcasági gyülekezetekben is volt vasárnapi iskolai foglalkozás, mégis kellett a megváltozott körülmények és politikai viszonyok ahhoz, hogy 1991-ben Erdélyben újra elindulhasson ez a munka. Alapját egy Norvégiából érkezett oktató, Alf Dambolt előadásai jelentették, és a Norvégiai Vasárnapi Iskolák Szövetsége mindmáig támogatja ezt a hitéleti tevékenységet.

Ugyan előfordult, hogy az idősebb generációk emlékeztek még a korábbi vasárnapi iskolai tevékenységre, de konkrét segítséget nem nyújthattak, így új alapokra kellett helyezni az oktatást. A korábbi vallásórákhoz képest egy újfajta foglalkozás indult be a gyülekezetekben. Nem a lelkészek tartották, hanem oktatók, akik maguk is tanulták az első években a vasárnapi iskolai mozgalmat lényegét.

A gyerekek korosztályonkénti csoportokban ismerkednek a bibliai történetekkel, többnyire kézműves foglalkozásokon is megjelenítve őket. A csoportfoglalkozásokat minden gyülekezet egyénileg szervezi meg. Ugyanakkor minden egyes oktató dönthet arról is, hogy milyen közösségépítő együttléteket terem a gyerekek számára. Lehet az gyermekistentisztelet vagy közös kirándulás, egyéb szórakozási lehetőség is.

A vasárnapi oktatás megszilárdulása után felmerült az igény egy lap indítására is. Így jelent meg tíz évvel ezelőtt a *Mustármag*, amely sokáig az erdélyi evangélikus egyház egyetlen hivatalos lapja volt.

A szerkesztői munkák koordinálását az első perctől kezdve Török Lászlóné Kiss Beáta, a csernátfalusi gyülekezet lelkészeinek a felesége vállalta magára, aki – nagyapja, dr. Kiss Béla nyomdokaiba lépve – a mozgalom erdélyi elindítója is egyben. A lapot eredetileg havonta szerették volna megjeleníteni, ám mivel kevesen vannak, elég nehézkesen megy a szerkesztés. Ennek ellenére egy évben általában hét-nyolc szám jelenik meg. Büszkék rá, mert a gyerekektől kapott

levelek azt jelzik, hogy van rá igény, érdeklődnek iránta, szeretik, és reklamálják, ha nincsen – azaz fontos a lap.

A folyóiratot megújult külső és fokozatosan bővülő tartalom jellemzi. Míg a kezdeti lapszámok egyszerűbb technikával készültek, és többnyire fekete-fehér nyomtatban jelentek meg, ma már a gyerekek egy színes, többoldalas folyóiratot lapozgathatnak, amelyben a kicsiktől a nagyobbakig mindenki megtalálja a korosztályának megfelelő színvonalú olvasmányt vagy rejtvényt. (A rejtvények egyébként néha még a felnőttek számára is fejtörést okoznak...)

Talán csak az a szomorú, hogy vannak olyan gyülekezetek, ahol a nagy gyereklétszám ellenére sem igénylik a lapot. Akadnak olyan települések is, ahol a lelkészcserevel az addig jól működő vasárnapi iskolai foglalkozások is megszűntek, így a lap azokhoz a gyerekekhez sem jut el mindig, akiket érdekelne, hiszen terjesztése csak a lelkészek vagy a vasárnapi iskolai oktatók segítségével

oldható meg. Mindezek dacára a szerkesztők örömmel és kitartóan végzik a munkájukat – a visszajelzések is erre kötelezik őket. Amíg akad támogató, addig a lap is él!

Ha Magyarországon is érdeklődnek a lap iránt, a szerkesztők eljuttatják a gyülekezetekbe vagy az evangélikus könyvesboltokba. Címünk: 505600 Sacele, Jud. Brasov, B-dul Brasovului 48.

■ VERES EMESE-GYÖNGYVÉR

GYERMEKVÁR

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

Kedves Gyerekek!

A mai alkalommal egy kibővített, egész oldalas *Gyermekvárral* találkozhattok az *Evangélikus Élet* hasábjain. A rovatban bemutatjuk nektek a *Mustármag* című gyermekújságot, amely az idén lépett a tizedik évfolyamába. Igaz, hogy ezt az évente többször megjelenő lapot elsősorban az erdélyi magyar gyerekek olvassák, de ti is előfizethettek rá! Szívből ajánlom nektek, mert sok rejtvényt, bibliai fejtörőt és érdekes történetet találhattok benne.

Egy mesekönyvet is ajánlunk, amely a két éve megjelent, nagy sikerű *Szellelbélt mesék* szerzőinek a legújabb kötete. A főhősök izgalmas kalandok során utaznak Felullia és Alullia között, hogy a rájuk váró feladatokat – mint például a rosszságmagvakat összeszedő Rosszsöntgpek megfékezése – megoldják.

Végül, de nem utolsósorban ezen az oldalon adjuk közre a jövő esztendő országos gyermekprogramjaira (országos hittanverseny, bábverseny) vonatkozó tudnivalókat is.

A *Gyermekvár* előző, hat részből álló rejtvényorozatát nagy örömmel sokan helyesen oldották meg. „A történet nagyon jó, alig várom, hogy hazajérjek a templomból, és elolvassam!” – írta Török Julianna egyik levelében. Ezúton köszönjük meg Fuller Timea munkáját, aki megálmodta és papírra vetette az Anitáról szóló történeteket.

A három szerencsés nyertes – Horváth Bernadett (Rábaszentandrás), Kajtár Dániel (Bük) és Török Julianna (Soltvadkert) – ajándéksomagot kap. A többi, helyes megfejtést beküldő játékosnak apró meglepetést küldünk. Mindenkinek gratulálunk, és olvassátok továbbra is a *Gyermekvár* rovatot! Szeretettel:

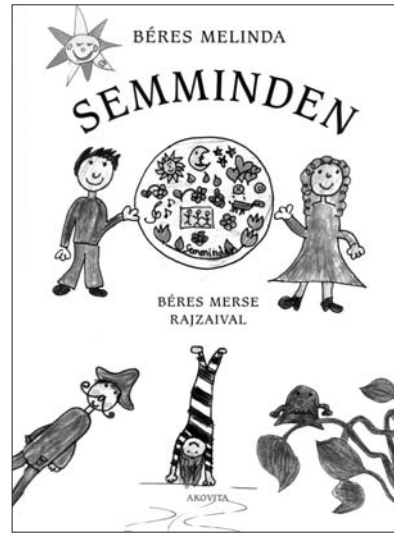
■ BODA ZSUZSA

Semminden

Melyik gyerek ne gondolt volna – még ha titokban is –, hogy milyen lenne, ha egy nap arra ébredne: nincsenek körülötte parancsolgató felnőttek? Azt csinálhatna, amit akar. Addig lustálkodhatna az ágyban, ameddig jólesik, hiszen senki sem sürgetné, hogy odaérjen időben az

rik meg a gonosz Borillatok hatalmát, hogyan találkoznak Mákházy Dómével és Lingusz bácsival, valamint hogy miként szabadítják ki a felnőtteket, azt mind megtudhatjátok, ha elolvassátok a szerző második mesekönyvét. A *Szellelbélt mesék* után nem fogtok csalódní: a főhősökkel együtt most is rengeteg kalandban lehet részetek! Ezenkívül a könyvben szereplő szeretet- és jószágmagvakból az olvasó szívébe is rengeteg hullik majd. A meséket – csakúgy, mint az első kötetben – a meseíró öccsének, Bérés Mersének a bájos rajzai illusztrálják.

A kötet mellé ajándékba Bérés Merse *Bobojka, Zsiri és Fifi, a három mesehős* című mesekönyvét kapják a vásárlók, melyet Bérés Melinda illusztrált.

iskolába. Sőt még iskolába sem menne! Annyi édességet ehetne, amennyi belefér, ráadásul egész nap csak játszhatna. Sok gyerek titkos vágya ez.

Bérés Melinda mesehősnőjének, Kócinak teljesül ez a kívánsága: egy reggel arra ébred, hogy nincsenek meg a szülei. És bár szereti az anyukáját és az apukáját, mégis inkább örül a váratlanul jött, nagy szabadságnak. Taskáját félredobva természetesen azonnal nekilát játszani – ekkor kezdődnek el izgalmas kalandjai. Beleesik az ágya alatt levő lyukba, amelyről korábban nem is tudott. Furcsa utazása végén Alullia, a föld alatti városba csöppen, ahol megismerkedik többek között Somával, leendő kis barátjával. Hogy milyen kalandok árán tö-

A két könyv igazi Mikulás-napi vagy karácsonyi ajándék lehet minden gyermek és gyermeklelkű felnőtt számára.

■ BODA ZSUZSA

Bérés Melinda: *Semminden*. Akovita Kiadó, Budapest, 2005. Ára 2390 Ft.

Gyerekek a múzeumban – 2005/2006

Az Evangélikus Országos Múzeumban ebben a tanévben is szeretettel várjuk az érdeklődő gyerekeket a tárgyakkal, a múlttal való kreatív ismerkedésre.

Ünnepek és hétköznapiak

December 10. (új időpont!): Karácsony – karácsonyfa kezdetben; január 21.: Irodalmi szalon; február 18.: Gyermekjátékok a 19. században; március 18.: 1848. március 15.; április 8.: Húsvét – a hímestojás-kiállítás
Jelentkezés: 1052 Budapest, Deák tér 4. Tel./fax: 1/317-4173, e-mail: eom@lutheran.hu.

Tudnivalók az Ifjúsági és Gyermekosztály 2006. évi programjairól

XV. országos hittanverseny

Témája: *Péterről szóló történetek*. Négy korosztályban várjuk a csapatokat: 1–2., 3–4., 5–6. és 7–8. osztály. A gyülekezetek és az iskolák csapatai – az elmúlt évhez hasonlóan – külön versenyeznek. Az iskolák 2006-ban a megyei fordulónak megfelelő területi fordulón is részt vesznek.

Egy gyülekezet, illetve iskola négy főből álló csapatot küldhet korosztályonként a megyei (területi) fordulóra. Kérjük, hogy a csapatok összeállításánál mindenki törekedjen arra, hogy mindkét megjelölt iskolai osztályból kerüljenek gyerekek a csoportba! Négy első gyereket például könnyen hátrányba kerülhet a verseny során.

Szabályos gyülekezeti, illetve iskolai forduló csak a legkisebkek számára fogunk tartani, a 3–8. osztályosok naplóírással nevezhetnek a versenyre. Ennek részleteiről minden nevezőt tájékoztatni fogunk.

A gyülekezeti és iskolai forduló időpontja, illetve a naplók értékelésének határideje: 2006. február 18., szombat

Magyei (területi) verseny: 2006. március 4., szombat
Országos forduló: 2006. március 17–18. vagy 24–25., péntek-szombat (a pontos dátum a helyszíntől függ)

A feladatokat a gyermekbizottság által felkért hittanárak és lelkészek állítják össze. A feladatok alapjául szolgáló történetek a három kisebb korosztályban felmenő rendszer szerint építkeznek; a 7–8. osztályosok történetei valamelyest eltérőnek tőlük.

1–2. osztályosok

Péter halfogása (Lk 5,1–11)
A tizenkét tanítvány elhívása (Lk 6,12–16)
Az ötezer ember megvendégelése (Jn 6,1–15)
Jézus a tengeren jár (Mt 14,22–33, Mk 6,45–52)
Jairus leányának feltámasztása (Mk 5,21–24,35–43)
Péter megtagadja Jézust (Lk 22,54–62)
Az üres sír (Jn 20,1–10)
Jézus kérdése Péterhez, Péter megbízása (Jn 21,15–19)
Péter meggyógyítja a sántát (ApCsel 3,1–10)

3–4. osztályosok

Az 1–2. osztályosok anyaga és azon felül:
Kétfás (Jn 1,35–42)
Péter vallástétele (Lk 9,18–21)

Jézus megdicsőülése (Mk 9,2–13)

A gonosz szolga (Mt 18,21–35)

Jézus megmossa a tanítványok lábát (Jn 13,1–20)

Az Olajfák hegyén és a Gecsemáné-kertben (Mk 14,26–42)

Jézus megjelenik a Tibériás-tengernél (Jn 21,1–14)

5–6. osztályosok

A 3–4. osztályosok anyaga és azon felül:

Jézus kiküldi tizenkét tanítványát (Mt 10,1–42)

Jézus meggyógyítja Péter anyósát (Mk 1,29–31)

Jézus először szól haláláról és feltámasztásáról (Mk 8,31–33)

Jézus megfizeti a templomadót (Mt 17,24–27)

A gazdag ifjú és a tanítványok jutalma (Lk 18,18–30)

Az utolsó vacsora (Lk 22,7–13)

Jézus elfogatása (Jn 18,1–11)

Pétert és Jánost börtönbe vetik (ApCsel 4,1–22)

7–8. osztályosok

Jézus elhívja első tanítványait, Péter halfogása (Lk 5,1–11)

Az ötezer ember megvendégelése (Jn 6,1–15)

Jézus a tengeren jár (Mt 14,22–33)

Jairus leányának feltámasztása (Mk 5,21–24,35–43)

Jézus megdicsőülése (Mk 9,2–13)

Péter vallástétele (Lk 9,18–21)

A tanítványok zúgolódása és Péter vallástétele (Jn 6,60–71)

Jézus kiküldi tizenkét tanítványát (Mt 10,1–42)

Jézus először szól haláláról és feltámasztásáról (Mk 8,31–33)

Jézus megfizeti a templomadót (Mt 17,24–27)

A gonosz szolga (Mt 18,21–35)

A gazdag ifjú és a tanítványok jutalma (Lk 18,18–30)

A nagy megpróbáltatás ideje és az Emberfia eljövetele (Mk 13,3–37)

Péter fogadkozása (Jn 13,36–38)

Az utolsó vacsora (Lk 22,7–13)

Jézus megmossa a tanítványok lábát (Jn 13,1–20)

Az Olajfák hegyén és a Gecsemáné-kertben (Mk 14,26–42)

Jézus elfogatása (Jn 18,1–11)

Péter megtagadja Jézust (Mk 14,53–55,66–72)

Az üres sír (Jn 20,1–10)

Jézus megjelenik a Tibériás-tengernél (Jn 21,1–14)

Jézus kérdése Péterhez, Péter megbízása (Jn 21,15–19)

A Szentlélek kitöltése, Péter pünkösdi beszéde (ApCsel 2)

Péter meggyógyítja a sántát (ApCsel 3,1–10)

Pétert és Jánost börtönbe vetik (ApCsel 4,1–22)

Az apostolok csodákat tesznek; fogságuk és szabadulásuk (ApCsel 5,12–32)

Péter Liddában és Joppében (ApCsel 9,31–43)

Kornéliusz és Péter (ApCsel 10)

Péter újabb fogsága és a börtönből való szabadulása (ApCsel 12,1–19)

Az apostoli gyűlés Jeruzsálemben, Péter beszéde (ApCsel 15,6–11)

2006. január 27–28-án, péntek délutántól szombat délutánig bábozó képzést tartunk, amelyet hivatásos bábművészek fognak vezetni. Az alkalom célja, hogy megtanuljunk, miként készítsünk bábót, és milyen módon mozgassuk, illetve hogy megismerjünk néhány fortélyt a bábozás műfajából, és megtudjuk, miként érdemes feldolgozni egy szöveget bábjelenetként. A részletekről az Ifjúsági és Gyermekosztályon lehet érdeklődni. Szeretettel várunk mindenkit!

V. országos bábverseny

Témája: „Az Úr hívott el” – Elhívástörténetek az Ó- és Újszövetségben. A bábverseny kijelölt időpontja május 20-á, de ez a helyszínnel való egyeztetés miatt változhat. A versenyen csak saját kézzel készített bábozókkal lehet részt venni. Az előadandó jelenetek időtartama hét perc. Jelentkezési határidő: 2006. április 3., hétfő. Szeretettel várjuk a csoportokat!

MÁDY ERZSÉBET

gyermekreferens (telefon: 1/486-3542, 20/824-5296)

Az elfelejtett arc

■ SZABÓ DEZSŐ

A nap meghajlott, de azért a faluban tovább is gonoszok voltak, tovább is káromkodtak, tovább csaltak, loptak, hamisan mértek, titkolóztak, elárultak. Tovább voltak testek, bűnre éhes testek, tovább emberkedtek. Mintha sohasem végződött volna be a nap. Jaj, pedig már nyergelt az éjszaka.

Pedig a nap lehajlott már, s a búzatenger túlsó kalásza már birizgálták a karimáját. A falu közepén, a faluháza előtt egy nagy térs hely volt. Körös-körül tizenkét kereszt állott, rajtuk a Megváltóval. Egyforma volt a tizenkét megváltókép, szomorú és egyszerű mindenik, és azonosformák voltak a keresztek. Valaha valami kegyes gazdag ember állította őket ide, s ha már ott voltak, hát ott voltak. Legalább a bírójuk ilyet lehetett a mellét: „Nekem még a tizenkét Krisztus sem parancsol!” – A térs közt papsajt, bekavírág s mi egy s más borította, s kényes tyúkok és egy pár nevédek malac legelészték rajta.

Embere és barma hazafelé jött a mezőkről. Az embere sötét, morcosan, elégedetlenül. A barma szelíden, meghajolva. Gyűlölettel a munka, a föld s egymás iránt. Körülállták a kutat, és bámulták a szép világot. Már mint a barmok.

A holtmező felől egy ember jött a faluba. Magas volt, de meghajlott, szelíd volt az arca, de szomorú volt, és mégis mosolyogtak a szemei. Hosszú haja volt s nagy szőke szakáll. Meggömbödött vállán balyu volt, de üres, üres balyu.

Belépett a boltba, és azt mondta:

– Jó estét kívánok!

Úgy mondta ezt ő, mint más emberfia. S valahogy mégis bennebb ment az emberekbe a kívánsága.

A boltos éppen lisztet mért egy szegény asszonynak. A mértéken alul ott volt a dugott vas, hogy kevesebb lisztet több lisztnek mutasson. De azért a boltos odaszólt a vendégnek:

– Fogadj Isten, jó ember, üljön le minálunk.

Az idegen ráült egy zsákra, és ránézett a boltosra. Nagyon-nagyon jó, világító szemmel nézett rá, és szólt:

– Bizony jó ember kend, boltos úr, hogy ilyen tetézve mér ennek a szegény asszonynak.

A boltost átjárta az idegen hangja és nézése, és összerázkódott:

– Jaj, milyen fekete vagyok én belül! – mondta.

Azzal nagy titkosan levette a pokolvasát a mérleg alul, s jól megtézte a lisztet a szegény asszonynak. Az asszony elment, s akkor a vendég is elköszönt. A boltos pedig kiállt a bolt ajtajába, és azt mondta:

– Milyen szép csendes este van ma!

Pedig ő már ezer ilyen estét látott, és még sohasem mondta. Azután pedig így töprengett:

– Hol láttam én ezt az arcot, hol láttam ezt az arcot?

A szomszéd házból éktelen kiabálás és nehéz sírás hallatszott ki. Egy gonosz asszony verte mostoháját. Fialat volt még az asszony, s fájt a mája a szép legényekért, kik a lányára néztek. Azért fonyt kenderkorbáccsal verte a leányát:

– Nesze, te fehértestű, ne te nagy szemű, ne te gyalázatos ezüstkacagású!

Az idegen bement, eltakarta a leányt, és szelíden odahajolt az asszony elé:

– Üss engem, jó asszony, üss, amíg kivered rajtam a haragodat. Úgy szánlak, hogy haragszol.

Az asszony nézte a meghajlott embert, a nagy szomorúságot és jószágot az arcán, meg a szelidséget. És belőle is sírás zökkenet fel:

– Jaj, de rossz vagyok, jaj, de gonosz vagyok! – tördelte kezeit.

Az idegen megfogta a leány kezét, az asszony kezébe tette, és mondta:

– Csókold meg a te jó anyádat, leányom! – és elment.

Az asszony magához ölelte a leányt, összevissza csókolta:

– Ugye a Pistát szereted, hát légy boldog vele, vasárnap megtartjuk a kézfogót. És valami fájdalmat érzett, mint egy meleg jó érzést. Kérdezte a leánytól:

– Hol láttam én ezt az embert?

A leány felelt:

– Talán a városban, talán írott könyvben, de úgy az eszem alján van a képe.

A leggazdagabb gazda a tornácra vacsorált a családjával. Kövér főtt tyúkot ettek hófehér kenyérről, és vörösbort ittak hozzá. A szegény béresnép az udvaron ült faragott tuskókön. Penészes kenyérbaját rácsálták, és sóhajtást nyeltek hozzá.

– Adjon Isten jó estét! – szólt az idegen.

– Az Isten azt adhat, amit akar – szólt a gazda.

Az idegen csak nézi a gazdagot, ahogyan eszik az övéivel, s nézi a szegényeket, ahogy éheznek. Leveszi a balyuját, kinyitja, s keresgélnek kezd benne. De bizony az üres. Ő maga is sóhajtja:

– Mit adsz az én hosszú hajamért?

– Megér egy darab avas szalonnát – kacagta a gazdag ember.

– Hát vágd le ezt az én hajamat, és adj nekem egy darab avas szalonnát, hogy elégítem ezeket a szegény embereket.

– Asszony, hozd ki a nagy ollót – mondotta a gazdag ember.

Az asszony kihozta a nagy ollót. A gazdag félkézbe fogott az idegen hajából egy nagy tincset, másik kezével ráfogta az ollót. Hát az asszony felkiált:

– Jaj, hogy a szívembe vágtál, édes uram, vajon mi fog még ma történni?!

A gazdag ember csak néz, aztán megint ráfogja az ollót. Hát eladó lánya felkiált:

Azután megint szólt:

– Mérges veszek rá, hogy láttam már valahol.

– Talán mikor az orvosnál voltunk – szólt a leány.

Bement a bíróhoz is az idegen. A bírójuk éppen két ember között tett igazságot. Az egyik azt mondta:

– Az almafái ér a földem.

A másik azt mondta:

– A körtefái ér a földem!

Ezen aztán elmarcangolták egymást, és a bírójuk jöttek. Az egyik veszekedő a bírójuk veje volt, a másik veszekedő a bírójuk haragos volt.

– Neked nincs igazad! – fürmedt a bírójuk haragosára. – Az a darabka föld ezé, itt ni! – és rámutatott a vejére.

– Jaj, jaj, jaj! – kiáltott az idegen.

– Mi bajod, idegen ember? – kérdezte a bírójuk s a két másik.

– Oh, jó emberek, adjatok egy embernyi földet. Érzem, hogy mindjárt meghalok, s nem szeretnék bitang földben nyugodni. Gazdag ember voltam, feleségem és gyermekeim voltak. A vagyonom elvették a rossz emberek, a családom elvette a jó Isten. Csak egy darabka földet adjatok, ahol beszentelhetnek.

A bírójuk veje látta a halált, az igazságot és az ítéletet, szólt:

– Kérd azt a darabka földet ettől ni, mert övé a juss szerint.

És megmutatta a bírójuk haragosát. Ez pedig így szólt:

– Neked adom azt szívemből, szegény idegen ember.

A bírójuk eszébe jutott a föld kapuja, mely neki is megnyílt, meg a számadás is eszébe jutott, és szólt a haragosához:

– Bocsáss meg nekem, testvér, mert hűtlen sáfár voltam.

Az idegen ember elment. A bírójuk átölelte a két embert:

– Maradjatok ma nálam vacsorára.

Aztán így szólt:

– Hol láttam én ezt az embert?

– Talán a katonaságnál – szólt az egyik.

– Talán Balog Péter lakodalman – szólt a másik.

És minden egyes házba betért az idegen. És amikor elment, az egész falu, emberek és asszonyok mind a falu térségére siettek.

– Olyan jó lesz most egymást látni – mondották az emberek.

És a gyepes térség megtelt népekkel. Hát a bírójuk fennhangon szólt:

– Halljátok atyafiak, embernép és asszonynép, aki nekem megmondja, ki volt az az ember, tiz büntetését elengedem, mert bizony mondom, ismerős volt az orcája.

Fennhangon szólt a boltos is:

– Halljátok kendtek, falubeliek, aki megmondja, ki volt az a jó ember, annak én egy álló hétig ingyen mérek mit s mit nem kíván. Mert tudom én, hogy láttam már az arcát.

A gazdag ember is:

– Halljátok, földiek, rokonok és más emberek, aki nekem megmondja, ki volt az a dicsőséges jó ember, én annak száz zsák lisztet és egy kövér tehenet adok. Mert jól emlékszem én rá mind az egész családommal.

A Pironcsákné mezitlábás kislánya – Pironcsákné egy szegény özvegyasszony volt – megfogta a bírójuk mögött egy malac farkát. A malac sivalkodni kezdett.

– Méssz el onnan, beste kolyke, mert bezzeg pofonteremtelek! – kiáltott a bírójuk, és felemelte a kezét.

A gyermek egy nagyot ugrott, s kis homlokával nekiütődött az egyik keresztnék. Felhézett, hogy kire haragudjék. És akkor lelkesedve kiáltott nagy hallatára minden népeknek:

– Ni, édesanyám, ni, édesanyám, ez a bácsi segített ma anyámnak a zsákot vinni!

A népek felnéztek. Tizenkét keresztről néztek rájuk egyformán, szelíden, jószágon a világra ment vendég.

Akkor háromszáz szív mélyén elsüllyedt harang nagy lóbálással zúgni kezdett. És sírni kezdett a falu, sírni.

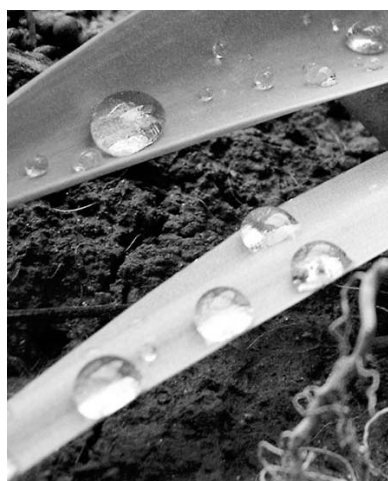
Kereszt alatt

Uram, én jó akartam lenni, de imádkozva rosszat tettem. Uram, a szemem jobbra nézett, de akaratlan balra mentem.

Sírást indultam vigasztalni, de jaj, a szám szitokra állott, a karom ölelésre lendült, de csattamva az arca vágott.

Uram: én mindig rosszat tettem, valahányszor csak jót akartam! Uram: ha én gyémánt vagyok, csiszolatlan miért maradtam?

WASS ALBERT

NAGY GABOR FELVÉTELEI

(Uram, aki...)

Uram, aki villámokat leszáruva kétfelől cövekeled ki az utamat, csodálom, hogy tudsz így figyelni rám? Hogy tudod szíveden viselni gondomat, mikor más milliárddal is hasonlóan kell törődnöd?

Önámítás vagy véletlen, ahogy megint s megint kezded ismerni, midőn, mint játékokat az okatlan gyerekek, csendben visszaadod eldobott hitemet.

MEZEY KATALIN

HETI ÚTRAVALÓ

Királyod érkezik hozzád, aki igaz és diadalmas. (Zak 9,9)

Advent első hetében az Útmutató reggeli igéi az alázas király érkezését adják hírül. Az új egyházi esztendő Jézus jeruzsálemi bevonulásával kezdődik; ez egyben a nagyhét nyitánya is. A mi új, örök életünk is csak így kezdődhet, az ősi próféciák beteljesülésével: „Ime, királyod jön hozzád” (Mt 21,5), „és elkezd benned a jót. Nem te keresed őt, hanem ő téged. Nem te találod meg őt, hanem ő téged. Hited is tőle van, nem magadból.” (Luther) Mit tehetünk? Tiszta szívből kiálthatjuk: Segíts, ments meg, üdvözíts; „hozsánna a Dávid Fiának!” (Mt 21,9) Pál így összegezte: „...öltöttek magatokra az Úr Jézus Krisztust...” (Róm 13,14) Csak így tudunk megszabadulni a sötétség cselekedeteitől. Az emberszeretet törvényét is betölthetjük, ha Jézusban élünk, mozgunk és vagyunk. Az Úr érkezése nemcsak ezt jelenti: „...csendesén és váratlanul átölelt az Isten”, hanem ilyen következményekkel jár: Jézust „szeretitek, pedig nem láttátok, őbenne hisztek, bár most sem látjátok, és kimondhatatlan, dicsőült örömmel örvendeztek, mert elértek hitek célját, lelketek üdvösségét” (1Pt 1,8–9). Ezzel Péter nem azt tanítja, hogy „minden embernek része lesz Isten üdvözítő kegyelmében” (F. Dörr), hanem csak azok részesei benne, akik Jézusban hisznek, őt szeretik, és ezért teljes bizonyossággal reménykedhetnek abban a kegyelemben, amelyet Jézus Krisztus megjelenéseként kapnak. Habakuk is ezt állítja: „...az igaz ember a hite által él.” (Hab 2,4) Az igaz és diadalmas király „eljövendő, eljön, és nem késik”; s ekkor nyilvánvalóvá válik, hogy „mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hogy elveszünk, hanem a hit, hogy életet nyerjünk” (Zsid 10,37,39). András apostol emléknapi arra emlékeztetünk, hogy miként vitte leleményes szeretettel testvérét az Úrhoz: „Megtaláltuk a Messiást...” (Jn 1,41) Csatlakozhatunk Andráséhoz; a király azért jött hozzád, hogy megtalálhasd, és általa mások is megtalálják őt! Ezért „adjatok hálát az Atyának, (...) ő vitt át minket szeretet Fiának országába, akiben van megváltásunk és bűneink bocsánata” (Kol 1,12–14). A diadalmas király második eljövételét éberben és józanul várja az ő népe. Pál tanácsolja: „...vegyük magunkra a hit és a szeretet páncélját, és mint sisakot, az üdvösség reményességét.” (1Thessz 5,8) A zsidók nem ilyen alázas királyt vártak, s hagyták, hogy a helytartó katonái megcsúfolják Jézust: „...tövisből font koronát tettek a fejére, nádszálat adtak a jobb kezébe, és tétért hajta gúnyolták őt: „Üdvözlégy, zsidók király!” (Mt 27,29) Jézus első jeruzsálemi bevonulása tragédiába torkollott; az elutasított király elhagyta a várost. Ma is az az ember tragédiája, ha nem fogadja be a megváltó és szabadító Urat. De könyöröghet a bűnös ember: „Uram, hozzád emelkedem lélekben! Bennem bizom, Istenem, ne szégyenüljek meg...” (Zsolt 25,1,2) Így kiáltunk: „Áldott, aki az Úr nevében jön!” (Mt 23,39) „Jer, tájunk ajtót még ma mind! / A legnagyobb király van itt...” (EÉ 137,1) Várjuk-e őt?

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

A kőszegi Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi és Informatikai Szakközépiskola november 30-án, szerdán 10 órától tartja a pályaválasztási nyílt napot. Várjuk azokat a tanulókat és szülőket, akik érdeklődnek iskolánk szakközépiskolai (mezőgazdasági, kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció és informatikai szakmacsoport; nyelvi előkészítő) és szakiskolai (mezőgazdasági szakmacsoport) képzési iránt. Cím: 9730 Kőszeg, Árpád tér 1. Telefon: 94/562-110. Kérésre beiskolázási tájékoztatást küldünk, amely az iskola honlapján is elérhető (www.mezgazd-koszeg.sulinet.hu). Szeretettel várjuk a hittanospontokat, hitoktató lelkészeket is.

HIRDETÉS

Pályázati kiírás

A Déli Evangélikus Egyházkerület Közgyűlése pályázatot hirdet alternatív istentiszteleti formák építőköveinek a megfogalmazására.

Szeretnénk olyan gondolatokat, konkrét megfogalmazásokat, megoldásokat találni, melyek az istentisztelet hagyományos elemeinek megőrzése mellett segítenek abban, hogy lefordítsuk, érthetővé tegyük az istentisztelet eseményét a mai ember számára. A pályázatok tartásuk előtt a hídépítés, a lépcsőfokok kialakításának fontosságát a hétköznapok valósága és az istentiszteleten megvalósuló nagy találkozás különböző szintjei között.

A beérkező pályaműveket szakértők bírálják el.

A pályázat nyitott. A jelírt pályaműveket két gépelt példányban és elektronikus formában a Déli Evangélikus Egyházkerület Püspöki Hivatalához kell beküldeni (1088 Budapest, Puskin u. 12., south.district@lutheran.hu). A pályázatok beérkezési határideje: 2006. március 31.

Eredményhirdetés az egyházkerületi gyűlekezeti konferencián, 2006. április 28-án. Az első díj nettó 100 ezer, a második nettó 60 ezer, a harmadik nettó 40 ezer Ft. A legjobb pályaművek kiadásra kerülhetnek.

HIRDETÉS

Pályázati kiírás

A Déli Evangélikus Egyházkerület Közgyűlése pályázatot ír ki D. Dr. Raffay Sándor bányakerületi püspök életművének feldolgozására.

A pályázónak 30–35 oldal (körülbelül hatvanezer karakter) terjedelemben kell elkészítenie dolgozatát a következő témák figyelembevételével: Raffay Sándor, az egyházszervező; az igehirdető; a templomépítő; az egyházpolitikus; a lelkipásztor; a liturgus; a bibliafordító.

A pályázat nyitott. A jelírt pályázatok két gépelt példányban és elektronikus formában a Déli Evangélikus Egyházkerület Püspöki Hivatalához kell beküldeni (1088 Budapest, Puskin u. 12., south.district@lutheran.hu).

A pályázat beérkezési határideje: 2006. május 31. Az első díj nettó 150 ezer, a második nettó 100 ezer, a harmadik nettó 50 ezer Ft. A legjobb pályaművek kiadásra kerülhetnek.

HIRDETÉS

Pályázati kiírás

A Déli Evangélikus Egyházkerület Közgyűlése pályázatot ír ki egyházunk zenei életének gazdagítására két kategóriában.

1. kategória: ének- és dalszövegek megírása
2. kategória: énekek és dalok megírása

A pályázat célja, hogy elősegítse új, színvonalas énekek születését. Szeretnénk arra inspirálni, hogy különböző lelkeségi, kegyességi irányokból érkező megfogalmazások jelenjenek meg, melyek nemcsak újszerűséggel, hanem tartalommal, mondanivalóval és közösségi alkalmainkat gazdagíthatják.

A beérkező pályaműveket szakértők bírálják el.

A pályázat nyitott. A jelírt pályaműveket az első kategória esetében két gépelt példányban és elektronikus formában, a második kategória esetében két gépelt példányban (kotta és szöveg) és hanghordozón (CD, kazetta) a Déli Evangélikus Egyházkerület Püspöki Hivatalához kell beküldeni (1088 Budapest, Puskin u. 12., south.district@lutheran.hu). A pályázatok beérkezési határideje: 2006. március 31.

Eredményhirdetés az egyházkerületi gyűlekezeti konferencián, 2006. április 28-án. Az első díj nettó 100 ezer, a második nettó 60 ezer, a harmadik nettó 40 ezer Ft. A legjobb pályaművek kiadásra kerülhetnek.

ISTENTISZTELETI REND | 2005. november 27.

Advent 1. vasárnapja. Liturgikus szín: lila. Lekció: Jer 23,5–8. Alapige: Mt 21,1–9. Énekek: 131., 141.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Simon Attila (teológushallgató); de. 10. (német) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Mézes Zsolt (teológushallgató); du. 6. Balicza Iván; **II., Hűvösvölgyi út 193., Felső u. 12.** Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv., kantatzenés) Gáncs Péter; du. 6. (orgonazenés) Smidéliusz Gábor; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) dr. Muntag Andorné; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Szpisák Attila; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; **VIII., Vajda P. u. 33.** de. 9. Smidéliusz András; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. (úrv.) Smidéliusz András; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Joób Máté; de. 11. (úrv.) Joób Máté; du. 6. (vespera) Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Blázy Árpád; **Magyar Tudósok krt. 3. (Egyetemi Lelkészség)** du. 6. (úrv., gospel); **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Mézes Zsolt (teológushallgató); **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bácskai Károly; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. dr. Reuss András; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv., templomszentelési) dr. Szabó Lajos; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Templom tér** de. 10. (úrv.) Kende K. Péter; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Bátorvasky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere** de. 11. de. 10. (úrv.) Böröndé Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prohám u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Marschalkó Gyula; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Marschalkó Gyula; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Kósa László; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Kósa László; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Zsarnai Krisztián (teológushallgató); du. 6. Györi Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Zsarnai Krisztián (teológushallgató); **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Györi János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátás; **Budafoke, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

Etikai szeminárium katonáknak

► Első alkalommal képviseltette magát hazánk az osztrák tábort püspökség által evangélikus katonák számára szervezett nemzetközi etikai szemináriumon. Az immár tizenötödik alkalommal megrendezett tanácskozársra november 3. és 7. között került sor, helyszíne a Salzburg melletti Schwarzenbergkaserne volt, amely az osztrák honvédelmi erők (Bundesheer) Szarazföldi Parancsnokságának székhelyéül szolgál.

A magyar delegációt Lackner Pál ezredes, protestáns tábort püspök vezette, tagjai pedig Gröb János ezredes, e sorok írója, valamint Nagy Károly őrmester voltak. A magyar mellett német, svájci, angol, szlovén, finn és lengyel küldöttség vett részt a tanácskozáson. A konferencia vezetőjének szerepét Oskar Sakrausky tábortnok, a Bundesheer szuperintendense töltötte be.

A rendezvény címe és fő témaköre a *Merre tart az EU keresztény értékek nélkül?* kérdés volt. A felvetett gondolatok között kiemelt helyet foglalt el a hagyomá-

nyos, keresztény európai értékek változása a 21. század elején, a hadseregnek mint társadalmi tényezőnek ezek formálásában betöltött szerepe, illetve hangsúlyosan szerepeltek azok a kérdések, melyeket az Európai Unióhoz csatlakozni kívánó Törökország törekvései vetnek fel.

A meghívott előadók – többek között a bécsi egyetem tanszékvezető professzorai – német nyelvű prezentációkban dolgozták fel a témát. A résztvevők megtudhatták belőlük, hogy az iszlám vallású európai lakosság milyen kiemel-

kedő helyet foglal el az öregedő népességű uniós munkaerőpiacán, és hogy ugyanakkor ez a pozíció milyen társadalmi-kulturális változásokat indukál. Különösen szemléletes formában – az egyesült államokbeli spanyol ajkú lakosság példáján – mutatta be a helyzetet dr. Christian Stadler, a bécsi egyetem tanára.

Az összejövetelnek külön aktualitást adott az a tény, hogy a konferencia megnyitásának napján született döntés Törökország uniós csatlakozásának kérdésében; a határozat értelmében az Európai Unió megkezdte a csatlakozási tárgyalásokat az országgal.

A Protestáns Tábort Püspökségnek reményei szerint lehetősége nyílik majd részt venni a következő konferencián is, amelyet jövőre Bajorországban rendeznek meg.

■ DR. GÉMESI GÉZA
főhadnagy, jogász tiszt,
MH Hadtápanyag-ellátó Központ

HIRDETÉS

„Végzetesül” –
Reményik Sándor
versei Káli Horváth
Kálmán előadásában

A költő száztizenöt évvel ezelőtt született Kolozsváron. Betegségei által került közelebb Istenhez, így lehetett minden istenes verse „szó...”, melynek gyökere földi szenvedés, de koronája csillagokig ér... Istenes verseiben őszintén tárja fel vívódásait, költészetében istenkeresés és hitvallás együtt szólal meg.

Az Evangélikus Missziói Központ most ezeket a verseket gyűjtötte egy csokorba Káli Horváth Kálmán előadóművésznél, a Duna Tv műsorvezetőjének a közreműködésével. A tizenhat verset és négy irodalmi kitekintést tartalmazó kazetta (800 Ft) és CD (1600 Ft) szép karácsonyi ajándék lehet szeretteinknek.

Megrendelhető az Evangélikus Missziói Központtól (1656 Budapest, Pf. 22; tel.: 1/400-3057; e-mail: evmis@lutheran.hu).

HIRDETÉS

A Női Misszió
decemberi programjai

Az evangélikus nők klubjának a következő alkalma december 3-án, szombaton 10 órai kezdettel lesz, amelyen Gáncs Péterné tart előadást *Adventről szubjektíven* címmel.

...irgalmam megmarad nemzedékről nemzedékre... címmel „előkarácsonyi” csendesnapot tartunk a gyermekeiket egyedül nevelő édesanyák és gyermekeik számára december 10-én 10 órától 15 óráig. A nap vendége Ferenczy Judit szerkesztő, a Magyar Katolikus Rádió munkatársa.

Az alkalomra szeretettel várja a Női Missziói Szolgálat azokat, akik részt vettek már az egyedülálló anyák nyári konferenciáján, de azokat is szívesen látják, akik „csonka” családban élnek, és szívesen részt vennének egy ilyen adventi találkozáson. Az alkalomról B. Pintér Márta lelkésznőnél lehet érdeklődni, illetve a részvételi szándékot is nála kell jelezni december 5-ig az 1/483-2261-es hálózati vagy a 20/824-2791-es mobilszámom.

Mindkét alkalom az Országos Egyházi Iroda épületében lesz (Budapest, Üllői út 24.).

HIRDETÉS

Köszönetnyilvánítás az 1%-ért

A Budahegyvidéki Evangélikus Templomépítési Alapítvány köszönetet mond a személyi jövedelemadó 1%-aként részére felajánlott összegekért. A 2004. évi felajánlásokból 774 980 Ft gyűlt össze, melyből 549 980 Ft-ot az ifjúság nevelésére, 225 000 Ft-ot az időskorúak gondozására fordított az alapítvány.

Az alapítvány kuratóriuma

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem köszönetet mond mindazoknak, akik 2004. évi személyi jövedelemadójuk 1%-ával az evangélikus teológiai képzés, továbbképzés és kutatás céljait szolgáló Dr. Solyom Jenő Alapítványt támogatták. Az alapítvány kuratóriuma tájékoztatja az érdekelteket, hogy az így befolyt összeg 304 164 Ft. Minden további támogatást örömmel veszünk a jövőben is. A Dr. Solyom Jenő Alapítvány adószáma: 18049000-1-42, számlaszáma: 11714006-20309868.

Az érdi Isten Háza Alapítvány megköszöni mindazoknak a támogatását, akik személyi jövedelemadójuk 1%-át az alapítványnak ajánlották fel. Az átutalt 384 192 Ft-ot a nyári gyermekmunkára, hátrányos helyzetű tanulók támogatására, valamint a lelkeszlakás felújításához használtuk fel.

Az alapítvány kuratóriuma

A soproni Hunyadi János Evangélikus Általános Iskola fenntartója, a Soproni Evangélikus Egyházközség által alapított Evangélikus Általános Iskolai Képzésért Alapítvány ezúton köszöni támogatóinak, hogy személyi jövedelemadójuk 1%-át a részére ajánlották fel. A beérkezett 566 211 Ft-ot a tanulóifjúság iskolai körülményeinek javítására, technikai berendezések fejlesztésére, sportszerek beszerzésére, a hátrányos helyzetű gyermekek étkeztetésére, táboroztatására használtuk fel.

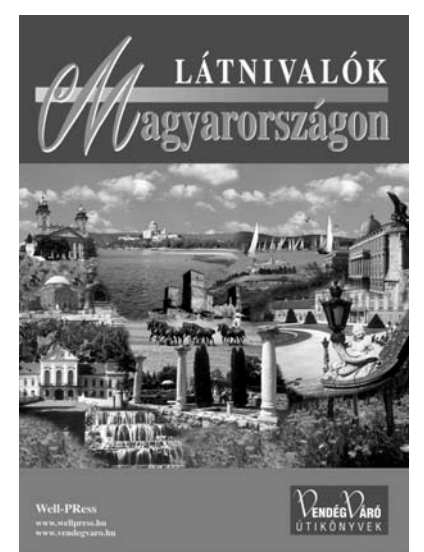
A szarvasi Középfalmi Misszió köszönetet mond mindazoknak, akik adójuk 1%-ával, 59 471 Ft-tal támogatták munkájukat. Adószám: 18371550-1-04.

Látogatóban itthon

Immár negyedik, frissített kiadásban jelentette meg igényesen összeállított útikönyvét a miskolci székhelyű Well-Press Kiadó az idén. A *Vendégváró* útikönyvsorozat legújabb kötete 730 oldal, több mint 1100 színes fotóval mutatja be hazánk tájegységeinek 850 települését, és látja el az olvasót a velük kapcsolatos hasznos információkkal. A kiadványnak elkészült az angol és német nyelvű, ugyancsak új – második – kiadása is.

A könyv tíz fejezetből áll. Az első – útikönyvben szokatlan – rész, amely a *Magyarország kincstára* címet viseli, az ország egészével (ha úgy tetszik, a magyarsággal) kapcsolatos fogalmakat, tárgyakat, szokásokat, eseményeket, a magyar szellemiséget reprezentáló hírességeket mutatja be lexikonszerűen, abc-rendbe szedett szócikkekben. Olvashatunk itt például a délibábról, a lipkincérről, a májusfáról vagy az út menti keresztokról. A hungarikumokat sorra vévő, képekkel illusztrált rövid leírásokból a tokaji borról vagy a makói hagymáról éppúgy tájékozódhatunk, mint a herendi porcelánról vagy a Zsolnay-kerámiáról. Bemutatja e fejezet a világörökség részévé nyilvánított nevezetességeinket, nemzeti parkjainkat, valamint a magyar feltalálókat és tudósokat; itt megtaláljuk a Nobel-díjas magyarok arcképcsarnokát is.

A további fejezetek végigkalauzolnak Magyarországi tájegységein. A különböző színekkel jelölt oldalak jól áttekinthetővé teszik a könyvet, segítenek abban,

hogy használója gyorsan megtalálja a keresett információt. A kiadvány zárófejezete praktikus turisztikai információkat tartalmaz: múzeumok és egyéb turisztáclpontok címét és egyéb adatait találhatójuk meg benne.

A kötetet minden útra készülő, már úton levő vagy vendéglátó haszonnal tudja forgatni.

■ B. Zs.

Látogatóban itthon. Ára: 4990 Ft. További információk: Well-Press Kiadó Kft., 3527 Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky u. 15. Tel.: 46/501-670. fax: 46/501-672, e-mail: kereskedelem@vendegvaro.hu.

Szemét ügy

A minap lakóhelyemen, Fót utcáin kerékpároztam. Az egyik útkereszteződésben a következőket láttam. Valaki egy szemétszállító konténert hozott a háza elé, melyet építési törmelékkel pakolt meg. Az élelmes lakótársak – látván a konténert – elkezdtek a saját szemetüket is odahordani. Amikor a konténer megtelt, a szemeteszsákokat a gyűjtőedény mellé rakták le. Szemtanúja voltam, hogy egy fehér furgon áll meg a szeméthalom mellett, és további két hatalmas zsákot hajítanak le róla a konténer mellé, amely körül már legalább annyi szemét volt, mint benne. Persze ismerem a történet folytatását is. A szemétszállító autó jön, és elviszi a teli konténert, a körülötte lévő szemétkupacot pedig – mivel annak elszállítása nem az ő dolga – otthagyja az „élelmes” lakótársaknak, és az ott is marad ki tudja, meddig. Ekkor eszembe jutott az unió irányelv, melyet hazánk is próbál megvalósítani: a fenntartható fejlődés...

A Környezet és Fejlődés Világbizottság 1987-ben egy jelentést adott közre *Közös jövőnk* címmel. A dokumentum célja, hogy felhívja az emberiség figyelmét arra a szomorú tényre, hogy eddigi minden tevékenységével a saját vesztébe rohan. Tönkretesz az egyetlen helyet, ahol élhet: a Földet. A jelentés megoldást is javasol, amely nem más, mint a *fenntartható fejlődés* elvének megvalósítása az emberek között minden szinten. Mit jelent ez a két szó, melyet az utóbbi időben egyre többen hallunk?

A fenntartható fejlődés a fejlődés olyan formája, amely a jelen generációk igényeinek kielégítése mellett nem fosztja meg a jövő generációit saját szükségleteik kielégítésének a lehetőségétől. Egyszerűen fogalmazva: úgy lakjunk jól, hogy amit meghagyunk, abból unokáinknak se kelljen majd éhezniük. A fenntartható fejlődés eszméje feltételezi, hogy ez a fajta tördés a még meg sem született utódaink-

hoz és életfeltételeikhez való alapvető hozzáállás kell, hogy legyen egészen addig, amíg ember él a Földön.

Nem egyértelmű azonban, hogy mely igényeket és szükségleteket kell tudnunk kielégíteni. Van, akinek a szükséglete nem más, mint hogy meglegyen a mindennapi élelem és a tiszta ivóvíz, de van, akinek az igényeit még a százöt centiméteres képmérőjű plazmatévé sem elégíti ki.

Irányadó lehet, hogy természeti erőforrásainkat (erdők, termőföldek) csak olyan mértékben használjuk, hogy azok képesek legyenek a megújulásra. Ez alapján viszont ellentmondásra jutunk, hiszen ma már nem titok, hogy a Föld közzén-, kőolaj- és földgázkészletei (azaz a nem megújuló erőforrások) legfeljebb egy-kétszáz évre elegendők. Így tehát a fenntartható fejlődés nem biztosítható tetszőleges ideig. Helyesebb lenne azt mondanunk: a fejlődés még körülbelül százötven évig fenntartható.

Ugye milyen háborzongató kijelentés? Annyi bizonyos, hogy mivel a nem megújuló erőforrásokat egyre jobban kimerítjük – hiszen ezekkel termelünk áramot, fűtünk és közlekedünk –, a már élő és a még meg sem született utódainknak egyre kevesebb marad belőlük. A megoldás egyértelműen a környezetet kímélő, a jelenlegieket helyettesítő, megújuló energiaforrásokban keresendő.

Izrael népe pörül járt, amikor annyit gyűjtött a mannából, hogy másnapra is maradt (lásd 2Móz 16,16–20). Ránk pedig más sem jellemző, mint hogy egyre többet és többet halmozunk fel élelemből, energiából, pénzből – félve a holnaptól. Ez a szemlélet nemcsak egyénekre igaz, hanem a gazdaságra, a nemzetekre, a politikára, az egész világra. Aki megetheti – nem tudva, hogy mit hoz a holnap –, egyre magasabb pozíciókra tör. A mezőgazdasággal foglalkozók egyre maga-

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserpes Csilla

sabb termékátlagok elérésére, a brókerek egyre magasabb tőzszeindexre, az országok egyre több pénzköltő turista becsalogatására, a multinacionális cégek egyre több bevásárlóközpont létrehozására, a kormányok egyre több állami beruházás megvalósítására törekednek. Úgy vélik, ezáltal fejlődhetnek, és utólképik azokat, akik „fejletnek” mondják magukat. És ha utólképik őket, akkor mi lesz? Tényleg fenntartható ez a fejlődés?

A fenntartható fejlődés gondolatát az EU-ban és a világban is mint valami merőben újat és merészet üdvözlétek, és azóta hangoztatják is ezt a szlogent konferenciákon éppúgy, mint kormányprogramokban.

Lássuk a következő idézetet: „Még egy egész társadalom, egy nemzet, sőt egyszerre minden társadalom együttvéve sem a Föld tulajdonosa. Csak birtokló, hasznélvezői vagyunk, és mint boni patres familias (jó családapák) jobb állapotban kell öröklük hagynunk a következő nemzedékekre.” De hiszen ez a fenntartható fejlődés megfogalmazása más szavakkal! Nemde? Lehet. Csakhogy a fenntartható fejlődést 1987-ben „találták ki”, a fenti idézet pedig – bármilyen hihetetlen is – 1844-ből való, Karl Marx tollából.

A gondolat tehát nem új keletű. Az, hogy mit kezdünk vele – rajtunk múlik. Elődeink félreértelmeztek, és egy végzetes, gyilkos, beteg eszmerendszert építettek fel belőle, helyette. Tanulunk-e mindebből? Ahogy Izrael népe, szerencsére mi sem egyedül vándorolunk, de vajon észrevesszük-e az intő jeleket?

■ BENKOVICS SÁNDOR

Önfenntartó egyház?!

Nem akarok abba a hibába esni, hogy hivatalos állásfoglalásként értelmezsek egy magánvéleményt. Ezenkívül azt gondolom, hogy a Szabad Demokraták Szövetségének honlapján november 23-án – Ceglédi Zoltán aláírással – megjelent nyílt levél sem stílusa, sem tartalma miatt nem alkalmas vitaalapnak. Örömmel nyugtáztam, hogy az ominózus írás két nappal később le is került az SZDSZ honlapjáról. Időközben azonban hivatalos álláspontként megjelent ugyanott egy olyan végig gondolt anyag – *A hívők tartásuk el papjaikat* címmel –, amelyet minden szempontból vitára méltónak tartok. Számunkra is jó lehetőséget ad ugyanis arra, hogy végig gondoljunk az „egyház-finanszírozás” témakörének néhány alapvető kérdését.

Három fontos terület került elő az utóbbi hetek vitáiban: Finanszírozható-e államilag az egyházak hitéleti tevékenysége? Vannak-e kiváltságai az egyháznak, illetve az egyházi embereknek? A harmadik témakör a nem állami oktatási és szociális intézmények finanszírozása. Lásuk ezeket egyenként, nem a külső politikai nyomás miatt, nem is a megélhetés vagy a túlélés szempontjából, hanem az egyházunk iránti felelős gondolkodás és teológiai megfontolások fényében.

I.

„Magyarország azon ritka országok közé tartozik a fejlett államok sorában, ahol az állam tartja el az egyházat, noha semmi nem indokolja ezt a kiemelt támogatást” – ezzel a mondattal kezdődik a liberális párt álláspontjának a kifejtése. A megállapítás nagyon sommás, de csak rész-igazságot tartalmaz. Mert igaz ugyan, hogy a jelenlegi rendszerben az állam ad hitéleti támogatást is az egyházak számára, és ennek jó vagy rossz voltán el kell gondolkodnunk, ebből azonban még nem következnek az a valótlon állítás, hogy „az állam tartja el az egyházat”.

A 2000. évi I. törvény az egyház háztartásáról a következőképpen fogalmaz: „A Magyarországi Evangélikus Egyház háztartását Isten gondviselő szeretetével alapozza, anyagi erejét az evangélium hirdetésére és a szeretet gyakorlására

fordítja. Hívei az egyházat hitből és egyházszeretettel tartják fenn. Anyagi hozzájárulásuk is segíti az egyházat küldetésének betöltésében.”

A törvény preambulumában – nagyon helyesen – egyházunk háztartását nem politikai rendszerek jóindulatához, hanem *Istenünk gondviselő szeretetéhez és hívei anyagi áldozatvállalásához* köti. Ezért számunkra a hitélet „külső” és/vagy „belső” forrásból való finanszírozásának kérdését nem politikai pártok, politológusok, szociológusok kell, hogy feltegyék, hanem saját egyházunkról vallott felfogásunk szembesít bennünket vele.

Gyakorló lelkészként is látom, hogy egyházunk tagságának egy része mennyire messze van a törvényben megfogalmazott anyagi áldozatvállalástól. Azt gondolom, hogy az ebből eredő „deficitre” nem az a helyes válasz, ha az állami pénzforrások felé „menekülünk”, hanem meg kell találnunk a misszió korszerű formáját, hogy a hit megújulásából következően gyülekezeteink anyagi ereje is.

II.

A második témakör az egyházak és az egyházi emberek (lelkészek) adókedvezményeit, adómentességét érinti. Ezzel kapcsolatban az SZDSZ kétirányú kritikát fogalmaz meg. Egyrészt elutasítja azokat a kedvezményeket, amelyeket az egyház mint intézmény kap (illetékmentesség, gépjárműadó stb.), másrészt kifogásolja az egyházi személyek adókedvezményeit.

Az első részterület szerintem józan egyeztetés kérdése, a részletek kimunkálása politikusok és egyházvezetők közös feladata és felelőssége. Ennél sokkal kényesebb kérdés a lelkészek jövedelmének adómentessége. Őszintén meg kell mondanom, hogy a jelenlegi megoldással én magam sem értek egyet. Teljes jogú magyar állampolgárként a közterhekből és a jogokból egyaránt részesedni akarok, különösen annak a Jézusnak gyarló képviselőjeként, aki Péternek azt mondta, hogy a szabadság jegyében és a megbotránkoztatás elkerülése érdekében fizesse be az adót (lásd Mt 17,24–27).

III.

A harmadik témakör a nem állami intézmények normatív támogatása és az úgynevezett egyházi kiegészítő normatíva. Az SZDSZ nem az alapnormatívát, hanem a kiegészítő normatívát kifogásolja, az egyházak pedig kétségbeesetten védik intézményeiket. Úgy vélem, nem a lényegről szól a vita.

Az alapvető gondot én abban látom, hogy az állam által megállapított alacsony normatívákhoz nem lehet sem oktatási, sem szociális intézményt fenntartani. Ettől minden intézményben tartó szenved – az önkormányzati éppúgy, mint a civil vagy az egyházi.

Nem tartom helyesnek a politika magatartását, mert a kiegészítő támogatás megvonását csak akkor tudnám elfogadni, ha az alapnormatívát viszont úgy állapítaná meg az Országgyűlés, hogy abból az állami, az önkormányzati, az egyházi vagy a civil szervezet képes is lenne működtetni intézményeit, ha abból a nem állami szféra is teljesíteni tudná az átvállalt feladatot. Az egyházaknak a védekezés helyett sokkal inkább keresniük kellene a többi intézményfenntartó szervezetet, hogy közösen „kényszerítsék ki” az alapnormatívá fel-emeletését a Magyar Köztársaság Országgyűlésétől.

Az Európai Unióhoz való tartozásunk következménye lesz az euró bevezetése. Ennek kapcsán előbb-utóbb megkerülhetetlen az eddig minden kormány által elodázott költségvetési reform végrehajtása. Úgy gondolom, egyházunk akkor járna el felelősen, ha az egyház-finanszírozás kérdését ebben az összefüggésben – biblikus, teológia és európai normák szerint – szorgalmazná újrendezni, hogy a jövőben ne kelljen róla méltatlan vitát folytatni. Hogy jó rendben végezhesük hitéleti, missziói, kulturális, oktatási és szociális szolgálatainkat.

■ LABORCZI GÉZA

(A szerző evangélikus lelkész, az SZDSZ volt országgyűlési képviselője.)

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Emlékezés elhunyt szeretteinkre

Az egyházi esztendő utolsó vasárnapján a protestáns egyházak gyülekezeteiben azokra a családtagokra, gyülekezeti tagokra emlékeznek, akik abban az évben hunytak el. A november 20-i istentiszteleten a rákospalotai gyülekezet megható módon emlékezett meg az elhunyt testvérekről.

Megható volt, amint az istentisztelet keretében a gyülekezet lelkésze az oltári gyertya tüznél meggyújtott egy újabb hosszú gyertyát, külön asztalra helyezte, majd felolvasta az elhunytak nevét. Egy-egy név elhangzása után kezükben kis mécsessel gyermekek jöttek előre az oltárhoz, a nagy gyertyánál meggyújtották és körberakták őket.

Égtek a megemlékezés mécsesei, szólt a templom hangja, az elhunytak családtagjai és a gyülekezeti tagok is csöndben imádkoztak – azzal a vigasztaló hittel, hogy az örökkévalóságban találkozunk.

JUHÁSZ GÉZA (Budapest)

„Mindeddig megsegített bennünket az Úr!”

Hálát adtunk a Közéghalmi Misszióban az esztendőnek a Szentháromság utáni 24. vasárnapján, amikor missziók hangja elhunyt testvéreinkért szólt. Lázár Zsolt reájuk emlékezve a 103. zoltár vigasztaló szavait hirdette; bár e földön a halottak napját tartják, nekünk az örök élet vasárnapja a vigasztalónk.

Ez év április, július és október hónapjában gyógyító heteinken százhatvanketten hallhatták, hogy Jézus Krisztus a gyógyítónk és szabadítónk. Selmezi Lajos, Tíri Krisztina és Erdélyi Zoltán szolgálatát megáldotta Urunk. Szeverényi János közöttünk töltött egy napot – ezáltal is köszönjük a segítségét.

Az országos egyház támogatása lehetővé tette, hogy évről évre megszervezzük nagycsaládós táborunkat és az idők hetét is. Ezeken az alkalmakon nyolcvannégy idős és fiatal testvérünk hallhatta Krisztus Urunk üzenetét Pecsénya Anna, Nobik Erzsébet, Tíri Krisztina, Domokos Jenő és Szász Ferenc szolgálata révén.

Missziók hangja hívogatta az élőket, így a hívogató szó eljutott Ambrózfalváig, Aszódig, Békésig, Békéscsabáig, Budapestig, Gyomaig, Famosig, Kamondig, Kétpóig, Mezőtúrig, Nagyszénásig, Nemeskérig, Nyíregyházáig, Ózdig, Paksig, Szarvasig, Tatabányáig és Tiszaföldvárig. A gyermekek szívében az elvetett mag kikélt, a betegek gyógyulnak, a szenvedély rabjai szabadulnak, a hitben járók erősödnek, és az idős testvéreink megértik, hogy van örök élet.

DR. SÁRKÁNY ANGYAL (Szarvas)

Élményt adó találkozások

Az egy éve Kőszegen szolgáló lelkész házaspár, Baranyay Csaba és Baranyayné Rohn Erzsébet az „évfordulóra” különlegesen szép ajándékkal lepett meg bennünket. Az egyik október eleji vasárnapra gyülekezeti kirándulást szerveztek, hogy megmutassák nekünk régi, kilenc évet átölélő szolgálati területüket: a Balaton környéki gyönyörű vidék kis szórványgyülekezeteit, amelyekhez életre szóló élmények kötik őket.

Elmaradt volna ezért Kőszegen a vasárnap istentisztelet? Hiszen útra kelt a lelkész házaspár családjával együtt, a felügyelő, a gondnok és egyházi, sőt a helyettesítéseket gyakran ellátó nyugdíjas lelkész házaspár is, s velük együtt mintegy negyven gyülekezeti tag. – Az istentisztelet korántsem maradt el; a gyülekezet teológusa, Lackner Eszter, valamint a kántor és egy hűséges presbiter látta el a vasárnapi teendőket.

Istent dicsérő énekkel indult reggel a csapat. Első állomásunk Balatonboglár volt, ahol részt vettünk az istentiszteleten; ezen Aradi György lelkész és Körmeny Petra hatodéves teológus szolgált. Utunk következő állomása Balatonszárszó volt. Az egyházi üdülő vezetője, Végh Szabolcs a jó házigazda szívéllyességével és gondoskodásával terített bőséges asztalt számunkra.

Szárszóról Kölcseire vezetett az utunk. A több mint kétszáz éves templomban Lengyel Henriett lelkész és a felügyelő számolt be az eredetileg Németországból ide települt gyülekezet múltjáról. A kötcei gyülekezet presbiter, Oppenheim József borkóstolóra is meghívott bennünket. Utolsó állomásunkon, Siófokon az embereknek megfényesedett a tekintetük, amikor meglátták régi lelkészeiket... Lampért Gábor lelképásztör és a gyülekezet tagjai nagy szeretettel fogadtak és láttak vendégül minket.

KEVEHÁZINÉ CZÉGENYI KLÁRA (Kőszeg)

LAPZÁRTÁNK UTÁN...

Nyilatkozat

Tegnap kézhöz vettük Kuncze Gábor elnök úr levelét, amelyben ismerteti a Szabad Demokraták Szövetségének álláspontját, megemlítve, hogy szeretné tisztázni a félreértéseket.

A pártjuk nevében kifejtett nézeteket tisztán megértettük és nem félreértettük. Itt nem elsősorban azokra a levelekre gondolunk, amelyek megjelentek honlapjukon, és amelyek hangvételükkel mélyen megsértették a hívőket, hanem az egyik vezető parlamenti képviselőjük által nyilvánosan tett kijelentésekre.

Az egyház és az állam kapcsolata nagyon sok kérdést felvet, és ezekre a kérdésekre sokféle válasz adható, de az igazi választ elsősorban a törvények betűjének és szellemének korrekt megtartása jelenti, nem pedig a napi, választási szempontok szerint megfogalmazott, tartalmilag ellentmondásos, komolytalan javaslatok hangoztatása. Szeretnénk kimaradni mindenféle politikai kampányból, és sajnálattal állapíthatjuk meg, hogy az SZDSZ egyes képviselői a választás közeledtével a vallásos emberekkel nem szimpatizáló szavazók voksainak megszerzésére törekednek, és ennek érdekében az egyházzellenes hangulatok eszközeitől sem riadnak vissza.

Reméljük, hogy az e képviselők által megfogalmazottak nem tükrözik a párt egészének véleményét, és ezért az elnök úr a levelet bocsánatkérésnek szánta; ha ez így van, azt a magunk részéről elfogadjuk.

Őszintén reméljük, hogy az SZDSZ – csakúgy, mint az európai liberális pártok túlnyomó többsége – elismeri és értékeli a vallásos emberek és szervezetek szerepét a társadalomban, és nem kívánja a Magyarországon kialakult, alkotmányos garanciákkal alátámasztott törvényes rendet megváltoztatni. Budapest, 2005. november 22., kedd

DR. ERDŐ PÉTER bíboros,
a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke
DR. BÖLCSKEI GUSZTÁV püspök,
a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke
D. SZEBIK IMRE elnök-püspök,
Magyarországi Evangélikus Egyház
DR. FELDMÁJER PÉTER elnök,
Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

Az Ordass Lajos Baráti Kör őszi összejövetelét november 24-én, csütörtökön 17.30-kor tartja a kelenföldi gyülekezeti teremben. Az alkalmon **Isó Zoltán** áhítata után **dr. Kertész Botond** előadása hangzik el *Két nemzet bölcsője – Magyarok és szlovákok az evangélikus egyházban a XIX. században* címmel.

Szeretettel értesítem, hogy **Gáncs Péter**, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke lelkésszé avat a pesterzsébeti evangélikus templomban a december 4-én 10 órakor kezdődő istentiszteleten.

Győri János Sámuelné

A Keresztény Értelmiségi Fórum november 28-án, hétfőn 18.30-kor tartandó rendezvényén **Makovecz Imre** építőművész *Templomépítés – lakóparképítés* címmel tart előadást és vezet fórumbeszélést. Helyszín: a budahegyvidéki evangélikus templom gyülekezeti nagyerterme (Budapest XII., Kék Golyó u. 17.).

A Pesterzsébeti Evangélikus Egyházközség gyülekezeti termében december 4-én 15 órakor **dr. Fabiny Tibor** nyugalmazott egyháztörténész előadást tart **Idős Gáncs Aladár** halálának hetvenedik évfordulója kapcsán a néhai lelkésznek a **Túróczy Zoltán** püspökkel folytatott levelezéséről, majd **Gáncs Péter** püspök az egyház mai reménységéről beszél.

A Rákosszentmihály–Sáshalmi Evangélikus Egyházközségben december 4-én, vasárnap 10 órakor a családi istentisztelet keretében **Molnár V. József** néprajzkutató szolgál. Téma: *Advent – karácsony szimbólumai*. Aznap 15 órakor **Kövi Szabolcs** zeneszerző ad koncertet az adventi szerepvendégség keretében.

A főté evangélikus gyülekezet december 11-én 15 órakor istentisztelet keretében emlékezik meg néhai lelkészéről, **Zászkaliczky Pálról** (1905–1962) születésének 100. évfordulóján. Visszatekintő előadást *id. dr. Fabiny Tibor* professzor tart, igehirdetéssel *id. Zászkaliczky Pál* szolgál. Az Isten követségében címmel megjelenő életrajzi könyvet *ifj. Zászkaliczky Pál* mutatja be.

A Luther Kiadó könyvesboltjának közvetlen telefonszáma: 1/411-0385.

Adventi zenés áhítatot tartunk a zuglói templomban (Budapest XIV., Lócsei u. 32.) december 1-jén, csütörtökön 18 órai kezdettel. Közreműködik **Korda Péter** (Győr) és a zuglói gyülekezet énekara, vezényel: **Fekete Anikó**. Műsoron **J. S. Bach, C. Ph. E. Bach, F. Couperin** és **J. Stanley** művei.

SZÜLETÉS

Örömmel tudatjuk, hogy **Márton** napján megszületett negyedik gyermekünk, **Botond Almos**. Köszönjük a kedves jókívánságokat!
A **Stermeckzi család** (Dunaújváros)

Evangélikus istentiszteletet közvetít a Magyar Rádió a Kossuth adó hullámhosszán november 27-én, advent 1. vasárnapján 10 óra 4 perckor a debreceni evangélikus templomból. Igét hirdet **Réz-Nagy Zoltán**, a gyülekezet lelkésze.

Járosi Andorról, a hatvan évvel ezelőtt szovjet fogságban meghalt kobolozvári evangélikus lelkészről sugároz filmet a Duna Televízió november 26-án, szombaton 12.05-től. (Is-métlés december 2-án, szombaton 12.05-től.) A dokumentum-összeállításban szó esik **Járosi lelkész**i, teológiai tanári, agendaszerkesztői és embermentő munkájáról. A műsorból megszólalnak még élő családtagjai, valamint **Kiss Béla** és **Benczúr László** nyugalmazott lelkészek. Szerkesztő-riporter: **Fabiny Tamás**.

Következő számunkban:

Karácsonyi praktikák

APRÓHIRDETÉS

1945 előtti könyveket, könyvtárat vásárolnék. Tel.: 1/340-8016.

Leinformálható, középkori, pedáns házvezetőnőt keresek bemutatkozással. Tel.: 1/275-0308, este.

Az égre mutató kereszt alatt a templomtorony legszebb része a toronyóra. Ön-nél működik? Toronyóra-, harangjáték-, haranglengető-, vezérlőóra-készítés, -javítás. 5 év garancia. Konkoly Múvek Toronyórágyára, 1102 Budapest, Álomás u. 14., telefon: 1/260-7065, 30/949-2915.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Álljanak elő, és segítsenek meg, akik a csillagokat nézik, és újhold napján előre megmondják, mi történik veled. Úgy járnak, mint a tarló: tűz égeti el őket. Ézs 47,13–14 (Kol 2,10; Mt 21,1–9; Róm 13,8–14; Zsolt 24) Az új egyházi esztendő első napja nem csak az idő múlására emlékeztet minket. A jövőndőbe is szeretnénk beletekinteni. A bizonytalan jövőt sokan és sokféleképpen igyekeznek kikutatni. A kártyából, tenyérből és más praktikákkal jósolók kenyere biztos kenyér. Isten gyermekei számára mindez tilos – hiszen nekünk mérhetetlenül több adatot: az élő Isten ismerete, akinek irtalmas szeretetében történik múlt, jelen és jövő. Ne legyünk többé életünk a sorsnak mint személynél erőnek a rabságában, hanem éljünk az értünk Krisztusban földre jött Istenben való bizás szabadságában!

Hétfő

Megvagasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvagasztalassunk másokat minden nyomorúságban, azzal a vigasztalással, amellyel az Isten vigasztal minket. 2Kor 1,4 (2Kor 15,7; 1Pt 1/8–9/10–13; 2Thess 3,1–5) Mindannyiunkból sugárik, hogy mi van bennünk valójában. A keserű, cinikus ember keserűséget és cinizmust, míg a kiegyensúlyozott és békés ember biztosságot és nyugalmat sugároz. Kizárólag mennyei Atyánk szava képes megvagasztalni háborgó szívünket, lelkiünket. De nem azért teszi, hogy önmagunkba fordulj, saját lelki életünket ápolgató gyermekei legyünk, hanem hogy megvagasztal emberként másokat is tudjunk vigasztalni! Ez azonban csak akkor történhet meg, ha nem a szokásos „Majdcsak lesz valahogy...” vigasztalással kísérletezünk, hanem ugyanazzal az életfordító jó hírrel vigasztalunk, mellyel maga az Úr vigasztal minket!

Kedd

De mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hogy elveszünk, hanem a hitét, hogy életet nyerjünk. Zsid 10,39 (Jer 23,28; Jn 1,6–7; Zsid 10,32–39; 2Thess 3,6–8) A ma oly divatos személyiségfejlesztő tréningek célja az önbizalomnővelés. Ez az ige azonban nem keresztény önbizalomtréning! – Hány-szor meghátrálunk életünk nehéz helyzeteiben, a hitvallási helyzetekben, amikor kiderül, hogy mennyire bízunk Isten szavában! Ne ezekre a fájó meghátrálásokra, bukásokra nézzünk, mert még jobban elcsüggedünk. Egyedül Krisztusra nézzünk, mert mi a hit emberei lehetünk! Önbizalom helyett tehát: Krisztusba vetett bizalom!

Szerda

Mondd meg azért népednek: Ezt mondja a Seregek Ura: Térjete meg hozzám, így szól a Seregek Ura, és én is hozzatok tétek! – mondja a Seregek Ura. Zak 1,3 (Zsolt 98,2; 1Tim 3,16; Kol 1,9–14; Zak 1,1–6) Ha a fénykedvelő virágot a pince sötétjébe rejtik, hamarosan elszárad. Ha ismét a fényre viszik, kivirul. Ha az ember néhány napot a sivatagban tölt étlen-szomjan, kiszárad. Ha végre vízre lel, megmenekül. Ha az ember Istentől, az élet forrásától messzire elcsatagol, azt bizony egész embersége katasztrófálisan meg-sínyli. A megtérés régi magyar szó, azt jelenti: hazatérni. Naponta térjünk meg, térjünk haza Istenhez! Ő pedig az ígében, az úrvacsora és a keresztény gyülekezet élő közösségében tér hozzánk. Ne keressük őt máshol!

Csütörtök

Jézus Krisztus mondja: „Aki jobban szereti apját vagy anyját, mint engem, az nem méltó hozzám.” Mt 10,37 (Mal 1,6; 1Thess 5/1–3/4–8; Zak 1,7–17) Egyvalamit világosan kell látnunk: az emberben nincs demokrácia! Életünk fontossági sorrendjének fő helyén csupán egy-Valakinek (-valaminek) jut hely. Ez az „isten”: az egyetlen, páratlan, semmivel és senkivel nem helyettesíthető. Jézus nem törölte el a szülők tiszteletéről szóló 4. parancsolatot, de világossá teszi: fontossági sorrendünk első helye őt illeti. Őt, hiszen ő és az Atya egyek. Ha ez így van a mi esetünkben is, akkor megtapasztaljuk, hogy minden egyéb a helyére kerül az életünkben – a szülők iránti szeretet is.

Péntek

Meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak, sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választ el minket az Isten szeretetétől, amely megjelent Jézus Krisztusban, a mi Urunkban. Róm 8,38–39 (Jób 1,21a; Mt 27,27–30; Zak 2,1–9) Pál apostol magával ragadó vallomásából kiderül: keresztény hitünknek nemcsak a reménysége él, hanem valóságos megtapasztalásai is vannak. Az apostol küzdelmes élete során győződött meg annak valóságáról, amit megfogalmazott ebben az ígében.

Szombat

Jézus így szól: „Mert mondom nektek: nem láttok engem mostantól fogva mindaddig, amíg azt nem mondjátok: Áldott, aki az Úr nevében jön!” Mt 23,39 (Zsolt 63,8; Jel 1,13,17–18; Mt 23,37–39; Zak 2,10–17) Jézus itt Izrael népehez szól arról az adventről, amikor végre űk is felismerik benne a Messiást. Felismerik – hiszen erre Istentől van ígéretük –, hogy Jézusban maga az Örökkévaló van jelen. Ahogyan az ő számukra, a mi számukra is csak Krisztus keresztjén át tekintve látható Isten szíve közepe: szeretetének mélysége.

■ KOVÁCS LÁSZLÓ

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból november 27-től december 4-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
5.35 / mtv és m2 A Hajnali gondolatok mai adásában Novotny Dániel evangélikus lelkész hallhatjuk. 10.04 / Kossuth rádió Evangélikus istentisztelet közvetítése Debrecenből. Igét hirdet Réz-Nagy Zoltán lelkész (56') 12.05 / Duna Tv Élő egyház Kárpát-medencei osztály (26') 14.45 / mtv Örömhír. Az evangélikus egyház műsora. Képes beszámolót láthatunk az encsi evangélikus templom szenteléséről, valamint a bonyhádi gimnázium jubileumi ünnepségéről. 22.25 / PAX Nagytarcsa (néprajzi dokumentumfilm) (ZMC – 26')	11.30 / Bartók rádió A hét zeneműve Grieg: Lírikus darabok (30') 11.45 / Petőfi rádió Szimbólumok hétről hétre Tömegkommunikáció, rádió, hitélet 13.30 / Kossuth rádió Krisztus közöttünk! A görög katolikus egyház félórása (30') 18.05 / PAX Alpha-kurzus, II. rész (45') 20.30 / PAX Fejezetek a magyar kereszténység történetéből. 5. rész: Boldogok és szentek (24') 21.00 / PAX Vámos Miklós Kukorely Endrével beszélget (60') 21.35 / Kossuth rádió Értsünk szót! (25')	11.05 / PAX Családi asztal (ZMC – 23') 11.30 / PAX Ébredés, 1. és 2. rész (ZMC – 58') 13.05 / PAX Istentisztelet (ZMC – 59') 13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek! A római katolikus egyház félórása (30') 16.00 / PAX Ébredés, 3. és 4. rész (ZMC – 56') 16.20 / mtv Maradj velünk. Találkozás Jézussal (10') 16.25 / PAX Családi Biblia (ZMC – 21') 21.00 / PAX Flamencóra itélve (dokumentumfilm) (45') 21.05 / Kossuth rádió Nemzetközi vallási híradó (30')	11.20 / Kossuth rádió Tetten ért szavak (15') 12.30 / Duna Tv Isten kezében. Az erdélyi evangélikusok mártírja: Járosi Andor (ism.) (26') 13.30 / Kossuth rádió „Te benned bízunk eleitől fogva...” A református egyház félórása (30') 14.20 / PAX Alpha-kurzus, 12. rész: Miért és hogyan beszéljünk másoknak Jézusról? (45') 16.20 / mtv Református ifjúsági műsor (10') 16.30 / PAX Családi gyász (ZMC – 20') 20.00 / Duna Tv Csigavár (magyar dokumentumfilm) (59')
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.35 / mtv és m2 A Hajnali gondolatok mai adásában Novotny Dániel evangélikus lelkész hallhatjuk. 11.10 / PAX Ébredés, 5. és 6. rész (ZMC – 60') 12.30 / Duna Tv Élő egyház. Kárpát-medencei osztály (ism.) (26') 13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek! A római katolikus egyház félórása (30') 14.15 / PAX Alpha-kurzus, 13. rész: Isten ma is gyógyít? (47') 20.00 / Bartók rádió Hans Christian Andersen-év A Dán Rádió Szimfonikus Zenekarának hangversenye 21.04 / Petőfi rádió Mindentudás Egyeteme	 23.45 / mtv Quo vadis? (olasz történelmi filmsorozat, 1984) VI/1–2. rész (57' és 55') 11.00 / PAX Családi ünnep (ZMC – 19') 11.20 / PAX Ébredés, 7. és 8. rész (ZMC – 57') 13.30 / Kossuth rádió „Örüljete az Úrban mindenkor” A metodista egyház félórása 14.20 / PAX Alpha-kurzus 14. rész: Az egyházzól (45')	10.00 / m2 Kis magyar orgonatornét, 7/6. rész (25') 11.00 / PAX Családi ünnep (ZMC – 19') 11.20 / PAX Ébredés, 7. és 8. rész (ZMC – 57') 12.05 / Duna Tv Isten kezében Messziről jött pásztor (26') 12.15 / PAX Mit ér az ember...? (portrészorozat) Dinnyés József daltulajdonos 12.30 / PAX Mit ér az ember...? (portrészorozat) Balikó Tamás színész, rendező 13.00 / PAX Alpha-kurzus 15. rész: Hogyan hozhatom ki a legtöbbet az életemből? (46')	11.05 / mtv és m2 A közvetítő 6/1. rész: A küldetés (24') 11.30 / mtv és m2 A közvetítő 6/2. rész: Ora et labora (24') 11.45 / Bartók rádió A zenélő ezüstkecske Mesék Wass Albert Válogatott magyar mondák és népmesék című kötetéből (15') 12.05 / Duna Tv Élő egyház (26') 14.45 / mtv Örömhír. A református egyház műsora (26') 15.05 / Bartók rádió Beszélgetés az egyházzenéről Mahler és az egyházzene (55') 16.04 / Kossuth rádió Világok világa, Magyarország...

Szerkesztőségünk a hirdetéseket és a rövid közleményeket ezentúl a **hirdetes@evelet.hu** e-mail címen fogadja.

Evangelikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYZHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
 Evélet on-line: www.evelet.hu
 Hírdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. **Szerkesztőségi titkárság:** Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztők:** Győri Virág vez. szerk. (virag.gyori@lutheran.hu), Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Huszár Mariann (marian.huszar@lutheran.hu). **Tervező-szerkesztő:** Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). **Főmunkatárs:** Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu)

Rovatvezetők: Bogdányi Gábor – Evélet OnLine (gabor.bogdanyi@lutheran.hu), Hafenschér Károly ifj. – Liturgikus sarak (hifo@lutheran.hu), Kendek K. Péter – Oratio Oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Koháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap ígje (antal.veghegyi@lutheran.hu)

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK)
 INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-128; 20/824-5518, fax: 486-1229. **Felelős kiadó:** Kendek K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu)

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: Máthé Sándor vezérigazgató
 E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2132 Ft, fél évre 4264 Ft, egy évre 8528 Ft, szomszédos országba egy évre 29 000 Ft (108 euro), egyéb külföldi országba egy évre 33 800 Ft (135 euro).

Csak a minden hónap 16-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölnetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetesek@evelet.hu címre várjuk.